

"DRAUGAS"
SAVAITINIS LAIKRAŠTIS.
IŠEINAS KAS
ČETVERGAS
Mieste
WILKES-BARRE, PENN'A.
314 E. Market St.
KAINA METAMS:
Suvienytose Valstijose . . . \$2.00
Iš Kanados ir kitos šalies . . . \$3.00
APSKELBIMU KAINOS ATSKYRI
Rev. A. Staniukynas
4557 Wood st.
Remontuoti siūti antralus:
REV. A. KAUPAS,
64 Church St.,
Pittston, Pa.
Pienius siūti ir su visokiais reikais
kreiptis tiesiogiai:
"DRAUGAS",
314 E. Market St., Wilkes-Barre, Pa.

DRAUGAS

KATALIKU LAIKRAŠTIS.

Lithuanian Newspaper
"DRAUGAS"
(THE FRIEND)
Official Organ of the Lithuanian Roman
Catholic Alliance of America
PUBLISHED EVERY THURSDAY,
314 East Market St.,
Wilkes-Barre, Pa.
SUBSCRIPTION RATES:
In United States . . . \$2.00
Canada and other Parts . . . \$3.00
Advertising Rates on Application.
All Communications and Money Orders
must be addressed to:
"DRAUGAS"
314 E. MARKET STREET,
Wilkes-Barre, Pa.

No. 21.

WILKES-BARRE, PA., 27 BALANDŽIO (APRIL) 1911 M.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21ST, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897.

Metai III.

Antroji Nedėlia po Velyku.

Lekcija: I Petr., II, 21—25. — Mylimiausieji: Kristus kentėjo už mus, palikdamas jums pavyzdį, idant sekumėte Jo pėdomis. Kursai nusidėjimo nepadare ir vylius nebuvo atrastas jo būnoje. Kursai, kad jam pikta žodžiavo, nepiktažodžiavo; kad kentėjo, negrasino; bet atsivadė neteisai teisiu. Kursai pats ant savo kūno nešiojo mūsų kaltybes, ant medžio, idant numirė nuodėmėms, gyventumėte teisybei; kurio melnėms esate išgydyti. Nes buvote kaip paklydusios avys, bet dabar esate atgrąžinti pas piemenį ir jūsų dūšių vyskupą.

Evangelija. — Jon. X, II—16. — Anuomet tarė Jėzus farizėjams: Aš esu geras piemuo, Geras piemuo, kuris savo dūšių už savo sielą, bet samdininkas ir kuris nėra piemuo, kurio ne savos yra avys, regi vilką ateinantį ir apleidžia avis ir pabėga, o vilkas gauda ir išblaško avis. O samdininkas pabėga, jog yra samdininkas ir neturi rupesties apie avis. Aš esu geras piemuo ir pažįstu manąsias, ir mane pažįsta manosios. Kaip mane pažįsta Tėvas ir aš pažįstu Tėvą, ir mano dūšią guldau už mano avis. Ir kitas avis turiu, kurios nėra iš to avininko, ir anas reikia man atvesti, ir klausys mano balso, ir stosis vienas avininkas ir vienas piemuo.

GERAS PIEMUO.

Sunku surasti žodžius, kad išreiškus mūsų Išganytojo gerumą ir Jo neapsakytą mūsų sielų meilę. Jis Pats tam mums parodo prilyginimą apie gerą Piemenį, kurio asmenyje Jėzus ieško paklydusių sielų, jas suranda ir neša atgal. Geras Piemuo, sako Dievo Sunus, bėga pasakui paklydusią avį. "Eina paskui tą, kuri praužvo" (Luk. XV, 4). Ieško nusidėjėlių, kurie išklydo. Ieško "iki jos neatranda". O atradęs, užsideda ją ant savo pečių, neša nusidėjėlį, kuris iš apsilpnėjimo puola. Štai siela, kuri eina pasakui svietą: blogi pageidimai, nepriderantieji prie su tvėrimų prisirišimai atitolina ją nuo gero Piemens; atsitolindama nuo Jo, pradeda Jį užmiršti; jos širdyje Dievo vietą užima svetlės; pradeda nepažinti savo Piemens veido, neturėti skonio Jo moksle. Gerasai Piemuo

ieško ir šaukia paklydėlius: sugrįžk prie manęs nuvaręs nusidėjėlių, pamesk papiektinus dalykus, prie kurių prisirišai; aš esmi tavo Dievas, brangi man yra tavo siela ir josios nekaltybė. Bet paklydusi avis nepažįsta Piemens balso, bėga nuo Jo; kaip nuo priešo, kuris nori atimti nuo jos tą, kas jai patinka. Bėgdama užsiima, išpajinioja, pailsta ir, pajiegu nebetekus, puola. Kas gi, kaip ne amžina prapultis tur sutikti paklydusią, jei gailėstingąs Piemenis neieško ir, radęs be pajiegu, gulinčią, neparnėš atgal į kaimenę ant savo pečių?

Žmogau, į Dievo paveikslą sutvertas, jieskai žemiškųjų linksmybių, ilgiesi prie nykstančiųjų grožybių, svieto tuštybė apėmė tavo širdį; ar gi nepažįsti nieko kas yra viršui tavęs, kas yra gražesnis ir meilesnis? Jei Dievo šviesos spindulys tave apšviestų, jis nuvestų tave prie šaltinio šviesos, prie gerybės geresnės, prie Dievo. Jis yra nepabaigtoji gerybė ir grožybė. Kaip galima gyventi Jojo nemylint? Kaip galima būti laimingu neturint Jo savo širdyje ir negirdint Jo balso? Taip, sako, šv. Augustinas, "nerami mano širdis kol neatsilsės Tavyje". S.

Bažnytinės Žinios.

Mirė vysk. Niedzialkovski. Kovo 24 d. Žitomiriuje mirė ilgai ir sunkiai sirgęs J. E. Žitomirius vyskupas Karolis Niedzialkovski. A. a. velionis buvo įžymus katalikų veikėjas ir žinomas lenkų rašytojas publicistas. Įžymiausi iš jo veikalų: "Nie tedy droga, szanowne panie", "Tanczaca dobroczynnosć" ir kiti. Katalikų Bažnyčia ir lenkų visuomenė, a. a. vyskupui Karoliui mirus, nebetko vieno iš įžymiausiųjų sūnų. Pagerbdami jo atmintį, tariame "Amžiną atilsį duok jam, Viešpatie".

Perloja (Trakų ap.). Anot vietinių žmonių padavimo vardas "Perloja" paeina nuo to, kad čia kitados būvusi labai graži bažnyčia, išpuosta vienais perlais? Kiek tame jų porinime gali būti tiesos, sunku pasakyti. Tiesa, Vilniaus vyskupijos rubricelė parodo, kad Perlojos bažnyčia yra pamatavęs Didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas bene 1389 met.; toliau prie josios pagražinimo prisidėję karaliai: Jogaila, Batoris ir Zigmantas Trečiasis.

Anot tų pačių senųjų pasakojimų, čia buvęs labai se-

nai taipgi vienuolynas (klostorius) ir didis dvaras, kuriame turėję Lietuvos kunigaikščiai savo sostinę. Gali tai būti ir tiesa, nes dar ir šiais laikais, kasinėjant bulvėms pilti rūsius, vietomis užtikama seni mūrai ir visoki jų griuvėsiai.

Perlojos apylinkė yra labai graži — išmarginta upėmis. Bet žmonės labai suvargę. Reikia statyti naują bažnyčią, ale savo lėšomis žmonės negalės to padaryti, nes yra netik suvargę, bet ir maža filija — tik 2,200 žmonių. Todėl kreipiamės prie gerų žmonių. Ištieskite savo gailėstingą ranką ir kas kiek galėdami, paaukokite mūsų bažnyčiai, o mielaširdingas Dievas ataduos jums šimteriopai. Surinkę aukas nušneškite pas jusų parapijų gerbiamuosius kunigus, o jie atsiųs Perlojos klebonui.

Apturėjus aukas bus garbinama laikraščiuose. Todėl, mieli broliai tautiečiai, ne užkietinkite savo širdžių, bet duokite bažnyčiai statymui noriai, o bus jums duota.

Kreipiamės prie mūsų brolių Lietuvoje, Amerikoje ir kitose šalyse. Perlojos klebonas kun. Ignotas Šopara.

Panevėžio bažnyčioje per mokinių mišias giedodavo mokinių choras paprastai vieną giesmę lietuvišką, kitą lenkišką. Viena lietuviška giesmė gavėnei išmoka daugiau, kaip lenkiška. Lenkai choristai susitiekavo. Iš to iširo visas choras. Per mokinių mišias dabar niekas nebegieda.

Nuo rudens Panevėžio mergaičių mokyklos neturi kapeliono. Katalikės tikybės nesimokina. Kvotimai ant nosies, o kapelionas dėl kažkokio formalizmo vis dar nepaskirtas.

Iš Lietuvos.

Valdžios. Kauno gubernijinio statistikos komiteto išleista 1911 metams knygutė paduoda šias įdomias žinias apie Kauno guberniją.

Žemės tvarkomosios komisijos lig 1 sausio 1911 metų išdalino 1 vienasėdijas 602 sodžių su 9878 kiemais, valdančiais 145,821 dešimtine žemės. Atskirta nuo savitvėmių bendrai arba rečiau valdomos žemės 4329 dešimtinės 59 sodžiuose. Palikus Kauno gubernatorium P. V. Veriovinui ima rūpintis užbaigti užsitęsusias pokaliasdešimtis metų valstiečių su dvarais bylas dėl žemės. Nuo 1904 ligi 1911 metų galutinai užbaigta 2220 tokių bylų Jurbarko, Tauragės, Salantų, Žaiginės, Ro-

kiškio, Grušlaukio, Aknistos dvaruose. Vien sustatymui raštų dėlei Grušlaukio bylos reikėjo šešių nedėlių 1907 metais ir dviejų mėnesių 1908 metais sunkaus darbo.

Valstiečių Bankas nuo atidarymo Kauno skyriaus 1906 metais ligi 1910 metų padėjo nusipirkti valstiečiams 16,475 dešimtinės žemės už 1,544,784 r.

Valstiečių ugniapinių 1 sausio 1910 metų buvo Kauno gub. 2,032,400 rublių procentiniais popieriais ir 107,491 rub. pinigais.

Dirbtinių trąšų į Kauno guberniją 1909 metais atgabenta gelžkeliais 1,427,194 pudai.

Degtinės išgerta 1909 metais Kauno gubernijoje už 4,358,712 rublių.

Tarp įvairių tikybų visoje Kauno gubernijoje priskaityta ir mariavitų 111. Visi beveik Kauno mieste. Visų gyventojų Kauno gubernijoje 1,781,170. Katalikų 1,272,421 (dviasikšos vyresnybės išleidžiama rubricelė katalikų rodo 1,339,013). Stačiatikių 67,716, sentikių 43,262, žydų 331,674, liuteronų 51,080, kalvinų 11,894, mormetonų 787.

Yra knygelėje ir aiškiai klaidingų žinių. Teberodoma, buk pačta ateina į Kauno guberniją seniai mirusieji laikraščiai: Lietuviško Laikraščio—80, Žarijos 148, Nedėdienio Skaitymo 161, Vilniaus Žinių 1088. Todėl visai bereikalingai kaip kurie musų laikraščiai akiai atkartoja abejotinos vertės žinias apie skaičių visų laikraščių, buk ateinančių į Kauno guberniją.

Kauno gubernijipui agronomu paskirtas Gajievas, iš Kostromos gubernijos.

Krincinas (Panevėž. ap.). Pas mus nuo senų-senovės užsiliko labai negeras ir kenksmingas papratimas: pokilius kelti ir girtuokliauti ekzekvijų ir laidotuvių dienomis. Keldami ekzekvijas, mūs ukininkai paprastai susikviečia visas savo gimes. Po Šventų Mišių (jeigu kas į jas atvyko, nes daugeliui tai nerūpi), skubinas namo. Namie, gerai "pasidrutinę", pradeda giedoti ražančių. Kiek vertės turi toji jų malda, gerai jį tai supranta. Šiaip-taip atgiedojus ražančių, prasideda tikras pokilius. Netiek užkandžių padeda, kiek alaus, neužmiršta gi ir degtinės. Nevienas net išsivilkęs maukša, ypač alutį. Kartais girtuokliaujama, bent penkios ar šešios dienos.

Visai neįstabu, kad toks pokilius labai brangiai atsieina: maža, jeigu užkiši 50 rublių, išeina net 60, 70 r. ir daugiau. Nevisi taip daro,

bet dauguma laikosi to netikusio papročio. O laikas, laikas jau būtų tai pamesti!

Vadokliai (Ukmer. pav.). Musų miestelyje 1907 m. buvo inkurta "Saulės" mokykla, tačiau 1910 m. vėl liko uždengta ir vadokliečiai liko be jokios artimos mokyklos. Todėl kai kurie ėmė samdytis daraktorius. Bet neseniai liko paluosuoti ir visi tie daraktoriai, nes už slaptą mokinimą grasinama 500 rub. pabaudos. Daug vaikų liko be mokslo.

Laikraščių Vadokliuos na šiuosmet ateina 18 egzempliorių.

Vencloviškis (Panevėžio ap.). Musų jaunimas dalinasi į dvi dali: vieni trankosi po gužynes, girtuokliauja, o kiti yra blaivūs ir skaito laikraščius. Pirmieji antruosius, kaip galėdami, niekina, bet tie, kurie nežiūrėdami, dirba sau toliau. Daugiausia kenčia pajukų dvi mergaitės, kurios yra uolios šviesos platintojos.

Skapiškis (Ežerėnų ap.). Prieš pat užgavėnės pasitakė buti pas Mikėną Pažalbalį vestuvėse. Ten pamatė, kad skapiškėnų jaunomenė moka gražiai, dorai pasilinksinti. Iš daugybės susirinkusiųjų nematyti nė vieno girtuoklio, dainelėmis ir malonus žaismas — veik viso laiko užsiėmimas.

Daugiausia prie to viso gražaus elgimosi traukia, mokina ir lavina jaunimą panelės Pundžiūcytės, užuoką labai vertos pagarbos.

Marijampolė. Po šv. Misių čionykštis jaunimas smarkiai griebėsi blaivybės laikytis — visai nelanko dar šventadieniais alinių ir smuklių. Po pamaldų tiesiog iš bažnyčios eina į knygyną, iš kurio, pasirinkę tinkamą sau knygą ir laikraščius, skirstosi namon. Kaimo jaunieji sumanė pasinaudoti šventadieniais kursais, ir kuriuos jau užsirašė kelios dešimtys vyrų, kad šiek tiek liuosu laiku po pamokslų ligi mišparų galėtų pasimokyti. Dieve jiems padėkie!

"Šaltinis".

Darsuniškis (Trakų pav. Vil. g. ant Nemuno kranto). Pas mus žmonės pradėjo sirgti kažkokia limpamąja liga, kuri vis labiau ir labiau plėtojasi.

Ta liga pirmiausia pasirodė Toliškių kaime (Darsuniškio parapijoje). Ten neilgai sirgs pasimirė (vasario 11 d.) Balt. Kundrotas.

Mirus B. K. velionio kunų numazgojo "niekočioj" (taip čia vadinamas indas). O paskui vaisingas giesminkus ir atvažiavusias lai-

doti velionio gentis, sumazgojo silkes toj pačioj "niekočioj", ir davė valgyti. Po tų laidotuvių, kurie tik valgė tų silkių — kuo ne visi susirgo. Iš sergančiųjų tarpo vasario 18 d., t. y. į savaitę laiko pasimirė Bar. Kiškionis, o 24 valand. laiko jo žmona, liko 4 vaikučiai našlaičiai — vyriausiam 12 metų.

Virš minėtuose sodžiuose serga da kelios šeimos, Darsuniškiuose gi 3 žmonės.

Šiomis dienomis buvo parvežtas gydytojas iš Prienų 4 mylios atstu nuo Darsuniškio, nes arčiau nėra iš kur. Gydytojas pripažino, kad ligonįs serga šiltine. Miestelis gi nemažas, galima būtų gydytojui užsilaikyti, bet mūsiečiai mokslo vyrai važiuoja Azijos tautas gydyti, o mes po senovei skurstame tamsybėse ir apleidime. Nelaimė užklupus, neturime nei prie ko šauktis.

Vilnius. Lietuviai lenkų spaudoje. Pasinaudodamas penkta musų dailės paroda, kaip proga, "Tygonik Vilenski" išleido visą numerį pašvęstą Lietuvai. Randame jame tarp kitų A. Janulaičio straipsnį "Valstiečiai ir 1831 m. sukilimas" ir M. B-kos "Žvilgsnis į lietuvių literatūrą Vilniaus universiteto laikuo se" ir daugybę iliustracijų, rodančių ne vien kai-kuriuos musų dailininkų veikalus, bet ir iš liaudies skyriaus visokių pagražinimus. Be to da įdėta nemaž paveikslėlių gražesnių ir įdomesnių Lietuvos vietų ir moterų tautiškuose rubuose.

Namai, kur Adomas Mickevičius (lenkų poeta) gyveno Kaune yra parduodami už 40 tukstančių rublių. Lenkų laikraščiai "Ziarno" ir "Gazeta 2 grosze" rupinasi, kad namai patektų į to kias rankas, kurios pado dotų tą atminimą, kurs su jais rišasi.

Žemės tvarkymo dalykai (Kauno gub.). Žemės tvarkomosios komisijos pavietų darbų plenai ateinančiai vasarai jau patvirtinti Gubernijos Žemės tvarkomosios Komisijos Visuotino susirinkimo ir išsiųsti Peterbur gan. Manoma išdalinti 436 sodžiai su 7680 ukininkais ir 110,600 žemės dešimtinų. Tamė žemės. plote darbuosis šimtas su viršum matininkų, kurių tečiau užbaigti tą darbą per vasarą neužteks, ir dėlto kviečiami nauji technikai. Daugiausiai darbo Panevėžio paviete, šiaurinėj jo dalyje apie Vaskus, Linkavą, Pasvalį ir begai visame Stumbriškio valsčiuje; prie pat Panevėžio, sodžiuose: Plukiai, Sena miestas ir Vaivada. Visame paviete ketinama išskirstyti 21 tukstantį žemės dešimtinų. Mažiausia — Ežer-

rėnų paviete, turbūt dėlto, kad pavieto dalis, apgyventi lietuviais, gerokai išsi-skirstė 1907—1910 m., o balt gudžius ir sentikius sunkiau yra prikalbinėti skirstyties. Darbai prasidės pirmomis balandžio dienomis.

Paskyrimas. Kovo 9 d. agronomas prie Kauno pavieto žemės tvarkomosios komisijos J. Tubelis paskirtas laikinai pildyti nuolatinio Reseinių Žemės tvarkomosios komisijos nario priedermes. Pirm toje vietoje darbavosi J. Koreva.

"Liet. Žinios".

Adutiškis (Švenčionių pav.). Girtuokliavimas čia labai prasiplatinęs, turime išviso: aludžių — 11, slaptųjų smuklių — arti 20, monopolį — 1 ir restoraną — 1. Monopolyje 1910 m. išgerta degtinės už 25 tuk. rub. O kur dar alus. Apšvietimas menkas. Laikraščių čia pareina visai mažai: "Liet. Uk.", "2", "Lietuvos" (Am.) — 1, "Šalt." — 3, "Spindulio" — 12.

Pradėjo landioti — kokie tai agentai. Iš kur jie — nežinia. Jie vylioja gyventojus, o ypač lietuvių važiuoti dirbtų Amuran. Sako, kad ten bus visai lengvas darbas, auksas kasti — uždarbis labai didelis.

Anusiškis. (Trakų pav.). Buvo pas mus labai gudrus ir puikus raštininkas, nelyginant didžiausias valdininkas. Anusiškio valstiečiai labai jo neapkętė ir bijojo "Sauso niekas neklaus", nelabai galima buvo ir pasikalbėti su juo prieiti. Bet, nelaimė, atėjo paliepimas palikti vietą. Atvažiavo kitas, ir prisiėjo užleisti. Priežastis tokia, kad daug kas siuntė skundus.

Radviliškis (Šiaulių pav.). Kam, kam, o degtinei su alučiu čia tikrai būjoti. Šventadieniais ir turgadieniais aludės kimšte prikimštos. Neturėdama gėdos liuosu laiku ir vietinė menka šviesuomenė užėina pasilinksinti. Girdėties, kad kur tai čia gyvuoja "Blai-vybės" skyrius, bet ką jis veikia — sunku pasakyti.

Jeigu neskaityti vietinės cerkvinės mokyklos, tai visame miestelyje tėra viena liaudies mokykla! Vartotojų Draugystė taipogi ką tik kvėpuoja.

Pabiržės val. (Pan. pav.) išrinko į žemės tvarkomąją komisiją latvi Indrikį — valščiaus teismo pirmininką. Seniaus kada valstiečiai bylinėjos su dvarponiais dėl kelių taisyimo, tai išrinko valstiečiai tą patį Indrikį (vad. Kristupas) įgaliotiniu teismu. Byla buvo pralosta, bet Indrikis gavo gerų senųjų.

Marijampolė. Pradėtas dirbti Šešupės tiltas. Tam darbui atlikti pakviesti rusai net iš Kalugos rėd. Vietiniams žmonėms darbo nėra.

— Kovo 12 d. čia laikė misijas tėvas Kazimieras. Net patys tvirtieji girtuokliai liovėsi po jo prakalbų gerti. Tik tai kažgi ar ilgam, nors dabar visi laikosi tvirtai.

— Susitvėrė draugija neturtingiems mokslieviams šelpiti. Metinis nario mokesnis — 3 rub. Pašalpa išduodama iki 60 rub. vienai ypatai. Valdybon berenkančiam pateko daugiausia valdininkai — mokytojai drauge su direktoriumi. Lietuviai gi išrinkti tik tai du: dr. Pavalkis, ir kun. Gustaitis.

Mikalinės majoratas (3) perstai nuo Marijampolės. Vereitų metų pabaigoj buvo atėjusi į vietinį (Šumskų gminos) vaitą nuo komisoriaus paklausimas, ar daug rastųsi valstiečių, kurie galėtų iš paminėto dvaro žemės prisipirkti. Girdėt, kad atsakymas buvo toksai, jog per pirkimų rastųsi labai mažai. Taip, sako ir parašyta į to dvaro valdytoją Somovą. Ar nebus čia kokio nesusi-pratimo, nes apilinkėj majorato žemės pirkikų turėtų rastis gana daug; kas nori tos žemės prisipirkti, tegul kreipiasi stačiai į majorato valdytoją Somovą, tai da gal ir išeis kas iš to.

Norvaišai (Naum. pav.). Sodžius nemažas — 25 kiemai. Laikraščiai pareina: „Šal.“ — 6 ekz. „L. Uk.“ — 3 ekz. Amatininkų visai nėra. Ukiniškai nuo kitų sodžių visai neatsilieka — mašinas vartoja ir 25 margus lauko turintis, dirbtines trąšas vartoja visi, kai kur net bandymus su jomis daro.

Bučinai (Šiaulių pav.). Čia tebegyvuoja senobinis paprotys — pavasario laiku susirenka viso kaimo ukininiai pasikalbėti apie savo reikalus. Kalbasi, kur palikti pievas, kasti griovius ir t.t. Žinomas daiktas, renkasi pas toki, kuris turi alaus. Susirenka, pasigeria, vienas kitą „patašo“ ir pasakui bijosi vienas su kitu susitikti.

Virbališkis (Ukm. pav.). Vasario 21 d. čia buvo valsčiaus igaliotinių sueiga baudžiaivos panaikinimui paminėti. Susirinko žmonės, belaukdami žemiečių viršininko vieni kortomis lošė, kiti beplepėdami gaisino laiką, tretį kalbėjosi, ar paskirs „magaryčių“. Atvažiavo žemiečių viršininkas, pakabinę raštinėje Aleksandro II paveikslą, pasakė „pamokslą“, sušuko visas susirinkimas „urą“ ir visas pabaigta. Bet čia pradėjo baltosios mylėtojai prašyti, kad paskirtų jiems pinigų pragerti. Bet žemiečių viršininkas griežtai atšakė ir, paaiškinęs degtinės kenksmingumą, patarė sutverti tam tikras „Blaivybės“ draugijas.

Kupiškis (Ukmer. pav.). Kovo 6 d. buvo Kupiškio, vartotojų krautuvės susirinkimas. 1910 m. gryo pelno paimta 357 r. 74 k. Valdyba palikta ta pati. Šanarių turi 150.

„Liet. Ukini.“

Kvėdaina (Res. apskr.). Nuo 20 vasario jau ir pas mus atidarytas blaivininkų arbatnamis ruošinguose A. Siutelo namuose, netoli nuo bažnyčios. Toliau manome

nuosavius namus statyties. Ant stalo yra laikraščiai padėti pasiskaityti: „Vienybė“, „Viltis“, „Šaltinis“, o kartais ir kitokių. Yra ir žydiški riestainių. Tarnaitės sako, kad nepaspėjamos kepti. Mės blaivininkai labai džiaugiamės sulaukę savo arbatinės. Nes nebais visokių brūdus gerti, ypač dabar, gavėnės laikė, kada daugiaus geriamo arbatos.

Apie 19 sausio traktierinėje mirė elgėta, sako, nuo degtinės.

Panevėžys. 6 d. kovo buvo „Blaivybės“ susirinkimas, kuriame dalyvavo 70 vyrų ir 150 moterų. Buvo Kaune atstovai pasakojo apie visuotiną visos „Blaivybės“ susirinkimą. Jonaitytė patarė vaikinams nevesti pačios neblaivininkės ir nemokančios rašyti; papeikė motinams, duodančias vaikams degtinę. Svarstyta apie įsitaismą lempos su paveikslais arba vėliavos.

Gailu, kad „Blaivybės“ draugija nebeišrašo į savo arbatinės laikraščius. Praeitais metais daug žmonių pasiskaitydavo, o šimet tik „Viltis“ teateina.

Panėdėlys. Bogdalavos dvare vienas vaikinai taip trenkė kitą ant žemės, kad neilgai trukus tas pasimirė. Nabašnikui nebuvo dar ir 20 metų. Kam juokas, kam mirtis.

Krakės (Kauno aps.). Kovo 3 d. atsitiko nelaimė. Ukiniukas A. Niedvėga kiruto miške medį, tasai medis griudamas anėgruovo ant kito medžio. Anėgruovo medžio lužo viršūnė ir pataikė kirtikui stačiai į galvą ir taip sutrenkė, kad bevežant namo numirė. Paliko žmoną su trejeta mažų vaikų.

Tryškiai (Šiaulių apskr.). Per valsčiaus teisimą perkošta 1910 metais bylų dėl pinigų ir turto 188 ant sumos 7010 r. 52 kpb., kriminalinių buvo 64 bylos. Kad blaivybė tikrai prigyti, tai ir bylos turėtų per pusę sumažėti.

Mūsų „Blaivybės“ skyrius ketina įtaisyti arbatinę „Vienybė“.

Varnėnai, Vilniaus ap. Kovo 8 (21) d. valsčiaus sueiga, klebono kun. J. Šolkaušio intekme, vienu balsu nutarė: 1) nusiųsti Carui prašymą leisti įsteigti Varnėnuose baudžiaivos panaikinimo atminimui keturiaklešio miesto mokyklą Caro Aleksandro II-jo vardu; 2) tam tikslui paskyrė 1000 rublių ir nutarė prisidėti darbu prie mokyklos statymo.

Traskūnai, Ukm. apskr. Vaidlonių sodžiaus ūkininkas Kirtiklis atidarė Traskūnuose arbatinę. Vargas buvo iki tolai. Nori sušilti, eik pas žydėlį, ar į aludę, arba p. K. „užvažiuojam naman“, arbatos negaudamas, sušilti norėdamas, noroms nenoroms, turi žmogus gerti degtinę. Dabar kūną šildo arbata, dvasia gi — laikraščiai.

Tik p. Kirtiklis abejoja, ar apsimokės jam laikyti arbatinė. Mat traskūniečiai gerbia senas girtybės madas ir bijosi naujienų. Blaivybės idėja svetima ir niekas čia neorganizuoja tame krypsnyje žmonių judėjimo.

Kaunas. Tarp Kauno ir Jurbarko jau pradėjo vaikščioti garlaiviai; netrukus persilaužimas spalvų pamėgime: jo koloritas esti jau

barko Tilžėn. Kovo 18 d. vakarą Kaune buvo girdėt pirmasai griausmas.

Taujėnai, Ukm. apskr. Paš mus šis tas naujo. Sulaukėme gydytojo lietuvių, aptieką atidarė lietuvis, antras mokytojas lietuvis. Ar neprašantų ko nors? Iki šiol niekuo taujėniečiai neatsižymėjo.

Panevėžys. Vasario 19 d. Nevėžys apsisvalė nuo ledų. Vanduo menkai pakilęs. Naktį prieš 19 čia žaibavo ir sugriaudė,

Dusetos, Ežerėnų apskr. Išlydėjome mylimąjį kunigėlį St. Rozumą. Ilgai pasi-liks mūsų atmintyje, nes daug mums gero padarė. Buvo geras kunigas, geras žmogus ir uolus veikėjas. Ypač pasižymėjo apšvietimo ir blaivybės platinimu.

Bugeniai, Telšių apskr. Teko būti tenyškio ūkininko keliamose vestuvėse. Žmonių buvo apie 60. Jeigu neskaityti vedlių priimtųjų su spalvotomis lempomis ir šaudymu, sėdimo ir stalų vienu su „seserimis“ ir „broliais“, išgimūsiu piršlio korimo — jokiomis apeigomis neprisiėjo džiaugties. Šokta be gracijs, bet su įmirtimu, — veik išimtinai polką ir kadrilį. Girdėjau pasiturinčių ūkininkų sūnus, kalbant savytariškai maskoliškai ir dainuojant nudėvėtas kareivių dainas. Bene išsiilgo tempti rancio ir šaudyklės? Kaip ir atlyginimui už tą nemalonumą malonu buvo girdėti dainuojant vietinių bajorų jaunimą lietuviškas kompanuotias dainas.

Dalyvavusiųjų vestuvėse garbei pasigėrusių nebuvo, išėmus vieną apyseną ukininką, nors per rankas vaikščiojo degtinė ir namų alus. Rods čia nėra blogo, kitur matytų papročio verstį gerti; kiekvienas geria, kiek nori, ar visai negeria.

„Viltis“.

V LIETUVIŲ DAILĖS PARODA.

Šiomet mūsų dailininkai rado savo veikalamis prieglaudą senajam „Lutnės“ būste. Mėlyna veluva, tulpės žiedų pažymėta, smagiai plevėsuodama šaukte šaukia aplankyti parodą. Eikime.

Pirma, ką iškarto pastebi, inėjes salėn, tai — stambesnių veikalų trukumas ir dar tai, jog visa ši paroda — be veikalų vieno vaizdų (peizažų) paroda: tokia jų begalinė eilė, kad visi kiti rūšių paveiksai toje jų daugumoje nyksta. Bet prisžiūrėkim arčiau, katalogo vedami.

Daugiausia kiek stambesniųjų paveikslų davė mums ši kartą Antanas Žmuidzinavičius, parodos šeimininkas. Taigi nuo jo ir pradėkim me. Ikišiol Žmuidzinavičius ypač mėgo kažgi kokias neaiškias, ūkanotas, monotoniškas, lyg nedrąsias spalvas; iš jo paveikslų retai tesužerėdavo saulė, giedra: iš jų pūtė lyg dabartinio gyvenimo nuobodus vienuodumas, tarsi melancholijs-nu-lindimas. Tokie paveiksai yra ir šiemetėje parodoje ir iš jų geriausi: „Sniegas“ (117) ir „Pamiškės kiemas“ (118). Bet pastaraisiais laikais Žmuidzinavičiūje, matyt, įvyksta, ar jau įvyko persilaužimas spalvų pamėgime: jo koloritas esti jau

dažniau skaidrus, aiškus, gyvas. Tarsi jisai būtų pats savyje daugiau skaidrios gyvybės pajutęs, tarsi jos gyvybės pajutęs, tarsi jam būtų sužiebusi kokia tai nauja saulutė, daugiau ramumo ir drąsos inkvėpusi. Tokį išpuolį daro „Saulė“ (112), „Jūra“ (124), pagaliau „Autoportretas“ (125). Ypač „Jūra“ mačiusiems žmuidzinavičių anose parodose išrodo kokią tai naują savo nepaprastai aiškiu ir šviesiu koloritu. O kiek rūpestingumo atlikime! Išsižymi dar iš Žmuidz. paveikslų „Nelaiminga šalis“ (121). Tasai raudonai fiolėta dangus ir žemė primena ne tai Stabrauską, ne tai Kalpoką, ne tai kažiką naują, tik ne Žmuidzinavičių, kokį ikišiol matydavom. Paveikslas per-dėm „nastrojowy“, kaip lenkai pasakytų. Ir pripažint reikia, yra veik vienintėlis paveikslas šitoje parodoje, kuris gilesnį išpuolį palieka. Ir jei nėra tai užgimimas ikišiol svetimo, rodos, Žmuidzinavičiaus noro „daryt efektą“, kitaip tariant, „būti originališku“, tai yra tikrai reiškus ženklas, jog tasai dailininkas ne juokais pradėjo ieškoti kitų rūbų savo mintims apvilkti. Dar pažymėtinas iš Žmuidz. vaizdų puikiai išlaikyta tone ir kolorite — „Dravė“ (116), puikia perspektyva taip, rodos, ir nešanti žiūrėtoją į Dūkijos smėlynus — pušynėlius, dravėmis kur-ne kur iškaišytus, kur nors Marcinkonių laukuose, palei Grūdų upelės...

Be vaizdų Žmuidz. išstatė dar keletą portretų. Bene rūpestingiausiai nupieštas ir aiškioje vietoje iškabintas daugumos žiūrėtojų dėmesį vyriausiai traukia savi-vimpi iš jo portretų dailininko žmonos portretas (108). Bet man iš visų Žmuidz. portretų daugiausiai tinka „Onytė“ (111). Nupieštas be akademiškos manieros, pozos paprastumu ir gyvumu jisai traukte traukia savi-vimpi, nemažiau vilioja akį ir jo malonus ir puikiai atliktas fonas Tik veidui reikė daugiau gyvumo. Bet tasai reikalavimas reiktų pastatyti prie visų Žmuidz. portretų taip šioje (ypačiai „Marti“ (107), taip anose parodose išstatytų. Daugiausiai gyvumo turi jo „autoportretas“, tik vėl... truksta jam truputį natūrališkumo. Apskritai, Žmuidzinavičius geras, kartais tiesiog puikus peizažistas ir jausmais kalbančią („nastrojowy“) paveikslų paisytojas, bet, man matos, ne portretistas. Tatai ypač matosi, sulyginus jo portretus, kad ir su išstatytais anose parodose Stabrausko portretais, kurie, tartum, iš rėmu imsi ir išeis — tokie gyvi!

Daugiausia dalykų atsiuntė šion parodon, ikišiol labai šykštus, Adomas Varnas (pasivadinęs, šiemet dar su svetimtautišku priedu „Rikkers“). Vis tai smulkučiai paveikslėliai, veik visai peizažai (pridėsiu dar Lietuvos peizažai). Smulkučiai. Taip. Bet kokie gražūs! Ypač gražus „Beržynas rudeni“ (36) ir „Atspindžiai“ (46), taip pat begalo gražus: „Dangaus grasa“ (65), „Žiemos tykuma“ (70), „Prievakaris“ (71), „Žiemos vaizdas“ (78) ir „Atolydis“ (80). Labiausiai vyksta Varnui mūsų gelsvai raudono rudenėlio ir žiemos vaizdai: jie vieni už kitus

gražesni; bet žiemos koloritas Varno vaizdeliuose tai tikrai nesulyginamas. Nežinau, gal ant didelių drobių jis ir nedarytų tokio išpuolio, pranyktų didumoje (gal tai numanydamas dailininkas ir neatsiuntė nei vieno didesnio vaizdo), bet dabar tai juo daugiau žiūri, juo daugiau gražumo jose randi. Varnas — tai viena iš pirmųjų mūsų dailės pajėgų. Jo ir portretai (taip pat ne dideli), kukliai pavadinti tik etiudais, turi savyje daug ir reiškumo ir daug daugiau gyvumo, kaip Žmuidzinavičiaus ir kiti portretai šioje parodoje.

Gyvumu neaplenkia Varno portretų etiudai negu tik Mackevičiaus Jono „Galvelės“ (190). Tasai dailininkas išstatė keturius savo paveikslius. Labiausiai vykusį — begalo smagų išpuolį daranti minėtoji „Galvelė“. Kiti trys vaizdeliai gan gražūs ir tiek.

Peizažistas dar ir Kalpokas Petras, davęs devynius peizažus ir vieną portretą — savo paties. Jo vaizdai išlaikyti gerai viename tone, tik gilesnio išpuolio nepalieka. O toki, pavyzdin, „Ukanotat rytas“ (110) gali taip pat gerai būti ir vakaru, jei ne dienovydziai. Tečiau visi, išskyrus nekaip vykusį „Sodną“ (9), liudija apie Kalpoką gana gerai. Beje, jo „autoportretas“ (14) labai reiškus ir labai tinkamas parinktomis spalvomis pašytas, tik reprodukcijoje (kataloge), viena tamsia spalva atmuštas, yra dar reiškesnis, nei originale. Kodėl taip? Gal negeroje šviesoje iškabintas?

Stabrauskas, tasai praeitosios dailės parodos karalius, atsiuntė dabar išviso tik vieną paveikslą „Belaisviai“ (105). Tie belaisviai tai paukščiai uždaryti, tur-būt, įvairumo dėlei, kokiam tai puikiam miesto parke, ar sodne. Iš tolo matyt įvairiomis spalvomis besimainančios šviesos, kurios atspindi sodno kudoje. Bet paukščiai nemato tų šviesų gražumo, neulėdė galvas, tartum, masto, liūdi. „Kur. Wil“ (No. 64) recenzentui tasai paveikslas pasirodė „mįsle paveikslu“, gi „Gon. Codz.“ (No. 64) klausia, nesuprądamas, „nežinia dėlko pavadintas“, girdi, tasai paveikslas „Belaisviai“? Bet man, rodos, jis begalo aiškus. „Belaisviai“, be abejonės, gražus paveikslas, kaip ir visi Stabrausko paveiksai. Bet anose parodose matėme jų netik daugiau, bet ir gražesnių, ir dėlto šioje parodoje kaip ir liūdina, ir gaila, kad nesimato daugiau to dailiosios lietuvių minties milžino tvarinių, kad negalime ilgiau pasidžiaugti tuo savo „pasakų paisytojais“, kaip ji kokis tai lenkų kritikas puikiai išpėjo pavadinti. Vel tui dairosi akis po salės sienas, ilgėdamas po pilius, saulės aplietu, jo liudnosios šalies debesiais ir kryžiais vainikuotos...

Čiurlianis, tasai antras karalius pirmųjų mūsų dailės parodų, prakalba į mūsų vaidentuvę (pas ką ji yra daugiau laki) tik keliais etiudais ir paveikslais. Bet šie keli dalykėliai šį kartą parinkta tikrai gražūs. Ypač graži jo „Piramidų sonata“ (31) ir tikrai negu tik gėmijaus vaidentuvėje galimi išsvajoto pasaulio „Rūmai“ (28) ir begalinės poezijos ir kažikokios ramaus ilgėjimos — sapno „Auka“ (29). O jo

„Kapai“ (30) tai taip pat netik vienas iš gražiausių, bet ir, gali sakyti, lietuviškiausias vaizdelis šioje parodoje... Begalo daug dailės skonio yra jo smulkučiuose inicijaluose. Gaila tik be galo, jog visi tie paveiksai tai seniau gimę tvariniai, bet ne paskutinių metų kūdikiai, kaip daugumai kitų dailininkų paveikslų.

Jaroševičius Antanas davė keletą akvarėlių, iš kurių geriausi: labai gražus „Saulės nusileidimas“ (100) ir ilgėjimos pilnas „Užkampis“ (101); bet jo 48 kryžiai — tai jau tikras papuošimas parodos; mažai to, tai neimkainuojamas pelnas mūsų tautinei dalei ir amžinas paminklas besislapščiusiam ikišiol Lietuvos kapinėse mūsų tautos genijui menui. Šklėris davė 5 paveikslus ir vieną gipsą. Įžymesnio šį kartą nieko. Bet iš jo „Saulėleidžio“ (95) žymu jo ypatingas mokėjimas suvaldyti ir tinkamai sunaudoti spalvas saulės šviesos grožybei išreikšti.

Rimša davė šį kartą nedaug: reiškus dailininko motynos veidas ir kelios inkruštacijos; jos, žinoma, kaip paprastai — labai gražios, ypač gražios: „Mėnėsiena“ (1) ir „Ežeras naktį“ (3); taip ir žėri mūsų dailininkų mylimas ir nuolat ieškomas „ilgėjimas“ iš jų plataus, šviesaus, kur-ne kur skrendančiais saulėtais debesėliais suraizyto mūsų dangaus skliauto ir tų augtųjų medelių, su vėjeliais kalbančių, su saulutės spindulėliais žaidžiančių...

Zikaras, tasai kitas mūsų skaptorius, nūdien dar jaunasis Peterburgo akademikas, atsiuntė dar mažiau: išviso tik du darbelius. Su jo paties „Mintytoju“ anoje parodoje negali jie lygintis, kad ir gana gražiai atlikti.

Paminėtini dar Tado Daugirdo vitražai (projektai Kauno muziejui). Tasai neuilstomas mūsų dailininkas muzėjistas, matyt, daug darbuojasi, kad sutvėrus pamatą pritaikomajai mūsų dalei. Turėdama tiek gražiausių pavyzdžių liudies dailės motyvuose ir tokių stropių darbininkų, kaip Ant. Jaroševičius ir T. Daugirdas — mūsų pritaikomajai dailė, tikiu, turės ilgai-niui pražydyti puikiausiuosiu žiedu, ir tuomet, taip Daugirdo, kaip Jaroševičiaus vardai bus aukso raidėmis įrašyti mūsų tautadailės knygono.

Dar yra parodoje po vieną vaizdelį pirmą kartą dar pasirodžiusių jaunų mūsų dailininkų Golovnos Povilo iš Peterburgo ir Jokūbačio Antano, Varšuvos dailės mokyklos mokinio. Kitų tau-tų parodose žinoma, praeitum pro tuos judviejų vaizdelius ne nepastebėjęs: dar tai mokinio darbeliai. Bet lietuvių dailės parodos recenzentui reikia ir juos paminėti: malonu juk ir smagu matyt naujas pajėgas, pasirodžiusias be to, kad ir neįžymiais, bet ir neblogais dalykėliais. Tegaila pasidžiaugti ir palinkėti jiedum pasisekimo!

Ir visa. Išėdamas iš V. liet. dailės parodos neišsinešiu jokių galingų išpuolių, ne lydi tave genijaus šešėliai, bet išėini, nors nesužavėtas, ale — smagus: mačiau, kad mūsų dailininkų ramiai žengiam dailės keliu, ir žengiam vis pirmyn; jauti, jog mūsų dailė įsigija sau pamazai stipresnį ir stipresnį pa-

matą. Tautos meno genijus kelias iš kapų, nuo kryžiaus ir koplytelių, iš tulpių ir eglėlių, kuriomis marga, net akis raibsta, žiursta, kilimai ir juostos. Bet apie jas kitas-kas papasakos škaitytojams.

„Viltis“.

Korespondencijos.

BALTIMORE, MD.

Velykos praėjo kuograziausiai. Bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių, ir daugelis priėjo išpažinties. Prisikėlimo apeigose, 5-tą valandą ryto, dalyvavo kareiviškos draugijos: šv. Kazimiero, šv. Jurgio ir dr. Nekalto Prasiidėjimo Padelės Švenčiausios merginų, baltai rūsipuošiusios, baltomis skarelėmis ant galvų, žvakėmis rankose ir daugybė mažųjų mergelių su vainikėliais ant galvelių, barstančių gėles pirma kunigo, nešančio monstranciją su Švenčiausioju. Laikė procesijos buvo taip ankšta bažnyčioje, kad bijotasi, kad neatsitiktų nelaimė, nes tris eiles grūdanties ankštis takais tarp bažnyčios sėdynių, merginos kų tik neužsidėgė velionius su žibančiomis žvakėmis rankose. Tokiai nelaimei atsitikus, šimtai žmonių būtų radė mirtį. Aš net drebėjau žiūrėdamas, kaip tos žvakės arti prikišamos prie velionų. Daugiau atsargumo tokiose apeigose su ugne. Ačiū Dieviui, bet viskas laimingai praėjo.

Po mišių kun. J. Lietuviškas linkėjo visiems links-mus Velykų, patardamas praleisti šventes negirtuokliaujant. Dėkojo visoms draugijoms, kurios dalyvavo apeigose, ypatingai kareiviams šv. Kazimiero ir šv. Jurgio, kurie prie Jezaus grabo, per dvi naktis mainydamies, sergėjo. Paskui visų domė atkreipė, kad dėkojo chor-merginoms, kurios gražiai pagiedodo linksmas Velyk-giesmes ir mišias, nes vyrai sustraikavo, nėjo giedot per Velykas ir ant toliaus neišsė užtai, kad komitetas nedavė kvitelių uždyką tiems kurie neatidavė bažnyčiai metinės duoklės \$4.00, kaip ir kiekvienas parapijonas. Kunigas taipgi, sakė, kad savo talentus nereik užkast, bet ir į puikybę nesikelti, nes tai Dievo dovana. Gaila vargonininko. Turėjo daug vargo, kol pramokė gražiai pagiedot, o dar viskas nuėjo ant niekų. Kunigas ir komitetas straičiau rankų nebučiuos. Jei gieda, tai ne kunigui ir ne-komitetui, tik Dievui, o prieš Dievą straičiu nereik. Tikimės, kad merginos bus išmintingesnės ir visada giedos, kurstytojų ne klausys. Garbė joms už tai!

Čia vienoj dirbtuvėj pas Joną Čėsną, siuvėjų šapoj, 2 vaikinai susivaržė už žiponą. Ir viens nori dirbt ant to žipono ir kiti; nepasidalino ir vienas kito kumščia ant-tram į akį. J. Čėсна patarė nesiarestuoti, ba abudu išva-rysiąs nuo darbo. Jie bet ne-klausė, apskundė pas skvaje-rį, kur mušikas užsimokėjo \$6.75 Teisėjas dar pridūrė jam dovana padaręs per už-tarymą vieno pažįstamo lie-tuivio, o taip būtų turėjęs už-simokėt mažiausia 25 dole-rus. Po teismui J. Čėсна iš-varė abudu iš darbo. Unija neužstojo, nors abudu pri-gulėjo, už tai, kad neatėjo

usitaikyt ant unijos mitin-
go, bet valdžiai nešė kelis do-
lerius. Negražu taip lietu-
viams pasielgti.

Tą pačią dieną, 12 balan-
džio, ir kito lietuvio, Kurėjų
tarno, buvo byla su kokia
angliška draugė, už koki-
us ten nenusisekimus.
Mat mūsų tautietis eidamas
su drauge gatvė, kito jai į
ausį ir pagriebęs jos pinig-
nė, pradėjo bėgti. Dėdė tuo-
jaus pasigavo ir į šaltąją!
Už tokį darbą reiks keletą
metų mėtavoti. Tai vis Ku-
rėjų vaisiai. Gesindami tikė-
jimo kibirkštėlių mūsų jau-
nimo širdyse, žudo jį. Gaila,
kad mūsų tauta, susilaukė
tokių piktžolių sėjų, kurie
drįsta prieš tautą save Ku-
rėjų-Kurėjais apsišaukti.

J. K.

ATHOL, MASS.

Nežinau, ar visur ar tik
Athol'e taip Velykos pas lie-
tuvius švenčiamos? Žmonės
vadinasi tikrais katalikais
ir sakosi į Dievą tik, bet jau
darbais ir dagi tokioj iškil-
mingoj šventėj — Velykose:
visai nekatalikai! — Geria-
ta svaiginanti gėrala visą
dieną, nei bažnyčia nerupū,
nei Dievo garbė. Bet aplink
bačką apsidė traukia rudį,
kad net skamba, o įsitraukū
sų kokios kalbos, kokie ap-
siėjimai? — net šlykštu per
salę blaivam žmogui žiu-
rint. Labiausiai tuom atsi-
žymėjo: distrikas: Cobble
Knoll ir South gatvė, kur
biskutų ir nosis apsilgino,
kurių buvo šakotos!

Nagi, mieli broliai! argi
jau mes neturėtume geres-
nių budų šventės praleisti,
be tų gyvuliškų blėvyzgoji-
nių, su svaiginančiais gėri-
mais? Tik susikaitykime,
kiek mes (lietuviai) išmo-
kam teisme už tuos gėri-
mus ir girtų peštynes? —
pažiūrėjus į teismo raportus
pamatysime, kad ypato, tu-
rinčios lietuviškas pavardes
laikė 3½ mėnesių užsimo-
kėjo \$326.50 už įvairias peš-
tynes, kurios buvo padary-
tos, žinoma, ne su tuščia gal-
va. Na, o kad taip mes butu-
me tuos pinigus apvertę ge-
resniems dalykams, tai bu-
tume galėję pasidžiaugti!
Butum už tuos pinigus įsi-
steigę knygyną, iš kur ko-
nas būtų galėjęs skaityti
knygas jau veltū, nes su to-
kiu kapitalu butume susyk
išmokėję visus kaštus. Bet
kam to? Knygas mes gali-
me įgyti veltū ir miesto kny-
gyne (Athol Public Libra-
ry), tik reikia prašyti, o no-
riai parupis lietuviškų kny-
gų, jei tik būtų kam jas skai-
tyti. Už tuos pinigus ir kito-
kių naudingų darbų butume
atlikę. Nes ar gi nebutų ge-
riau kad vietoje išsigėrus
cirkus rodyti, mes skambin-
tume ant kokio nors muzi-
kalinio instrumento, ar laik-
raštį ar knygą skaitytume?
Tuo syk guodotų mus ir
anglai ir patiem butų daug
linksmau!

Dabar, jeigu nori lietuvius
apimti stubas anglais apgy-
ventoj vietoj, tai negali gau-
ti nei už kokius pinigus.
Mes mat labai rinksma da-
tom, sako!

Oi, tu girtybe, girtybe!
kada mes nuo tavęs atsikra-
tysime.

Ex-Vabaliukas.

LINCOLN, N. H.

Šitas miestelis guli tarp
kalnų ir girių. Čia tik viena
prieš diurną, kuri ei-
dieną ir naktį. Lietuvių

diktas burelis, bet tarp jų
visokių atsiranda. Bal. 11 d.
atvažiavo čion kun. Leon.
Tyla iš Nashua, N. H., kla-
syti išpažinties, bet nevisei
išpažinties: mat yra čion
tokių, ką laisvoje šalyje iš-
sizada Dievo ir tikėjimo.

Bal. 12 d. buvo baisi muš-
tynė tarp lietuvių ir pran-
cuų. Mat vienas lietuvis
parėjo vėliau iš darbo ir
kad atsisėdė valgyti, vienas
prancuzas pradėjo varyti jį
laukan. Tada šoko iš vietų
lietuviai, sudaužė visus in-
dus ir stalus. Prancuzai li-
kosi nuveikti ir vienas jų
pernakvojo šaltojo, o ant
rytojaus užsimokėjo 25 dol.
pabaudos.

Kovo 28 d. vienas lietuvis
pasigedo marškinių. Jis įta-
rė A. Vencevičių ir įdavė jį
policijai. Policmonai atplė-
sė Venc. skrynją ir rado
daug vogtų daiktų. Teismas
liepė Venc. užsimokėti 40
dol. ir išsikraustyti iš mies-
telio laukan.

Lincolnetis.

LOWELL, MASS.

Prieš pačias Velykas už-
baigta darbas bažnyčios pa-
puošimo iš vidaus. Dabar ji
išrodo kaip nauja, graži ir
šviesi.

Velykas praleidome links-
mai. Atsirado tečiaus ir to-
kių lietuvių, kurie apart
alaus bonkos, daugiau nie-
ko nepamatė. Laikas to-
kiems butų susiprasti ir me-
tus girtybė, prie blaivybės
kibiti. Dabar net baisu pro
lietuvių namus eiti: rėkia,
švilpia, spieigia viduje, lygi-
nai pragare prakeiktieji.
Praeiui pasilieka ausis už
kimšus greit pro tuos ap-
kvaitėlių namus prabėgti.
O per dideles šventes, kaip
tai Kalėdas ir Velykas, mu-
sų broliai lietuviai dar gar-
siau "linksminasi", kolei
susipešę, viens kitam ausis
ir nosis apdaužę, atsiduria
šaltojo išsipagioti.

Oras tankiai mainosi: tai
lyja, tai sniegti, tai vėl šilta
ir gražu.

Darbai eina silpnai. Kitas
vos pragyvenimui teuzsi-
dirba, o iš kitur atvykęs pa-
ilsta ir badą pakenčia, kolei
darbą suranda.

Tai tokios pas mus nau-
jienos.

C. S. K.

THOMAS, W. VA.

Čia kasyklose dirba po 4
— 5 dienas į savaitę. Lietu-
vių šeimynų bus apie porą
šimtų ir kitatiek pavienių.
Lietuviška bažnytelė apleis-
ta, per stogą varva.

Pilypas Nutruka.

ORCHARD LAKE, MICH.

Balandžio 14-tą dieną Di-
džiamjame Penktadienįje
š.š. Kirylius ir Metodijaus
seminarijoj (ir to paties var-
do kolegijume) atsiduro vie-
tinių augintinių įsteigiamas
naujos Lietuvių Rymo
Katalikų Pilnosios Blaivy-
bės Sąjungos kuopos susir-
pinkimas. Susirinkimam at-
vyko 5 lietuviai: V. Kar-
kauskas, P. Lapelis, I. Sau-
ris — klierikai ir J. Valan-
čiūnas ir Karalius, abudu
kolegijumo mokiniai. Susir-
pinkimas tęsėsi nuo 7—8 val.
vakaro. Kl. V. Karkauskas
jau kaip blaivininkas ir
prigulėjęs prie minėtos Sa-
jungos, pradėjo susirinki-
mą trumpa maldele. Jam
trumpai šita paaiškinus
apie blaivybę ir susirinki-

mō tiksli, nuspręsta rinkti
į valdybą pakol kas tiktai
pirmininką ir raštininką, o
kuomet pasidaugis kuopos
šarūnų ir atsiras jos turtas,
tuomet dar išdininą ir kny-
gininką. Pirmininku liko
išrinktas V. Karkauskas. —
raštininku P. Lapelis. Nu-
tarta daryti susirinkimus
kas mėnuo, laikyties vien-
bės, darbuoties visiems Blai-
vybės platinime netiktai žo-
džiu, bet ir pavyzdžiu.

Garbė tebūna tiems, ku-
rie pradeda suprasti tą bai-
sią žmonijos rykštę — alko-
holį ir bando su juoju kovo-
ti! Tegyvuoja tad L. R. K.
P. B. naujai susitvėrusi
kuopa, teauga šarūnų skai-
čius, kad greitoje ateityje
galėtų kuo pasididžiuoti ir
išduoti taip pageidaujamus
lietuvių visuomenei vaisius!

Kebų Raganius.

A. I. A.

Mikalojus-Konstantinas
Čiurlionis.

Varšava. Antradienįjį 11
balandžio š. m., apie 3-čią va-
landą popietų, mės, Varša-
vos lietuviai, gavome liudnā
žinią:

"Mikalojus-Konstantinas
Čiurlianis pasimirė ligonbu-
tyj" arti Varšavos; šiandien
apie 8 val. vakaro velionio
kūnas bus išsiųstas Vil-
niun".

Visi giliai atjautėme šitą
baisų smūgį ir pasiskubi-
nom gelžkelio stotin ištarti
velionio žmonai, gerb. rašė-
jai Kymantaitėi-Čiurlianie-
nei, mūsų skaudingus jaus-
mus ir paaukoti, tuo tarpu,
nors vainikėli mirusiam mū-
sų draugijos nariui ir gar-
siam Lietuvos teplioriui ir
kompozitoriui.

Lai bus lengva jam Lie-
tuvos žemelė, lai ilsis jis Vil-
niaus Rasos kapinyne, kur
netrukus turės stovėti ant
jo kapo priderantis pamin-
klas, prie statymo kurio ne-
trukus prisidės ir mūsų
draugija savo paaukavimu.

Ksav. Vanagėlis.

Lietuviai Svetur.

Varšava. Vos-ne-vos spē-
jo nueiti vienas mėnuo, o
jau ir vėl sulaukėme viešo-
jo, iš eilės antrojo "lietuvių
vakaro" (18 kovo). Kodėl
gi tie Varšavos lietuviai taip
nerimsta? Juk, kad skirtini
mės nuo lenkų esame, tuo ne
sirodome bei sužadiniui sa-
vųjų tuo vakarų renginū
nebegebstame! Tat kam
jau tas trusas? Ugi va: rei-
kia palaikyti draugiją, kad
nežutų, neišnyktų. O kaip
matyti, lai vis einasi blo-
gyn ir blogyn — jau, sako,
buk neturinti ji nei atsar-
gos kapitalo. Gailu ir bloga.
Bet šį vakarą betaisant, ma-
nyta papiniga. Anas, gir-
dėti, lygioms užsibaigęs. Ta-
tai jau kaip šitą surengsi-
me, tai tik liks kiek. Visi
trusė su didžiu pinigū noru
ir tokiapat viltimi, griebėsi
visokių pragumų, kad tik
kuodaugiau sumedžioti žmo-
nių vakaran. Bet "vae vic-
tis"! Vakaras parodė, ką
mės priyalome daryti, kad
mūsų susijimuose būtų žmo-
nių daugiau. Nes tikėtis ir
laukti vien kojų miklintojų
atėjimo nevisuomet jau ga-
lima. Ir visų išlaidų jie ne-
įstengs sugrąžinti. O šitame
vakare kaip tik jų daug. —
Girdėti vienas parugojęs tu

lam Varšavos lietuviui, ko-
dėl čia vakarai rengiami len-
kiškoje dvasioje. Tasai at-
sakė: "aš žinau, kad aš lie-
tuvis ir labai myliu Lietu-
vą, — bet ką darysi... aš
lietuvis..." Ir taip skau-
diškas-aimanuoją veik visi
"Susišelpimo Dr." lietuviai
ir nerandą išėjimo. Pakalbė-
ti tie ar kiti pakalba, bet da-
ryti nedaro.

Šiuo žygiu visas vakaras
buvo užpildytas tik lenkiš-
kumu. Aname da girdėjai
nors solistę giedant lietu-
viškas daineles. Dabar ir jos
nebėra. Mat, kilo, kokie te-
nai nesusipratimai. Girdi,
pas lenkus turiu eiti dainuo-
ti! Va, kokios sielos, o da-
pas dailininkus-artistus! —
Mės-gi tuo tarpu kviečia-
me lenkus ir lenkes. Taigi
šiame vakarė ir dalyvavo
tris kitataučiai: solistė, so-
listas ir pianistas. Solistas,
pats biski vartodamas lietu-
vių kalbą, da neva padaina-
vo vieną lietuviškai ("Sun-
ku gyventi"). — Buvo ir ta-
sai mūsų lietuvių paskutinis
atspindys vyrų choras. A-
nojo vakaro dainavimą nu-
giria, todėli manau ir šiuo
kartu nepeiktinai išėjo, nes
dainų naujų tik dvi padai-
nuota, o kitos senos.

Ot ir visa "lietuvių" vaka-
ro programa: muzika ir pas-
kui da šokiai.

Na paklausime, ką-gi da-
vė tas "vakaras" ir pašauk-
tiemsiems ir šaukusiems-
siems? Lietuvių draugijai
deficitas teko, o atvyku-
siemsiems ir naudos mažą,
užvis lietuviams. Tulas vy-
lėsi regėšias lietuviškos šo-
kius-žaidimus, arba pašokti
gausias. Atėjo net ir latvių
burelis pažūrėtų mūsų ir ką
mės veikiame — kuomi mai-
tiame savuosius. — Iš va-
karo, tarsi prigauti, skirs-
tėmies namo.

Ant rytojaus, su kuo tik
teko susieti, visi neužganė-
dinti, visi lyg suezintai, ne-
patenkinti, "e-sako, kas ten
gera buvo, viskas tik veik-
lenkiškai...!", užvis jau-
nieji. Ir tai girdėjai iš pa-
čios Dr. narių lūpų. Gal jau
pradėsime kitaip elgties, ki-
tą vagą varysime jau atsisu-
kė! Tą, žinoma, parodys vi-
suotinas narių susirinkimas,
kurio juk neilgai, turbūt, ir
laukti. Mažu nariai eisime
tada visi ir didesniu skai-
čiu i visus lietuvių rengia-
mus vakarus, nes iš ten gal
sėmsime tą jėgą darbuose
ir viltį "ką priešams gori,
ką taip saldi mums lietu-
viams".

Tiflisas. Apsigyveno pas
mus lietuvis kunigas — pra-
dėjome judėti. Kunigas
smarkiai ragina skaityti
knygas ir laikraščius. Pra-
deda keltis iš miego musi-
kai... seniau daugelis pa-
miršdavo savo prigimtą kal-
bą. Butinai mums reikalinga
sutverti savo draugiją. Pra-
dėta buvo manyti apie kny-
gyną, bet nieko tikro da ne-
nutarta. Dabar tik retkar-
čiais susirenkame, pakalba-
me, padainuojame lietuviš-
kai, draugija butinai reika-
linga.

Londonas. Po ilgų tarybų,
kaip jau žinoma, neseniai
susitvėrus lietuvių bendro-
vė "Biruta" kovo 17 dieną
n. k. pradėjo duoną kepti.
Pirmas duonos kepimas vi-
sas buvo išparduotas, kaip
kuriems davo pritarus. Ka-
na dabartiniam laike nie-
kam nebarguojama.

Kiek žinoma, Bendrovė pi-
nigū turi nepervirš, tat ir

niekam barguoti neišsigali,
net ir patis pajininkai bar-
gan negauna. Keptuvė yra
gana geroj vietoj, kur lietu-
vių daugiausia apsigyvenu-
sių. Pirmas duonos kepimas
nusiėkė neblogai, duona
buvo daug skanesnė, kaip
žydų ir kitų keptuvių. Ben-
drovė turi savo arkli, veži-
mą; lietuviams duona yra
pristatoma į namus. Iš pi-
mo kepimo duonos kaina
sunku sužinoti. Ar bus bran-
gesnė kaip kitur, ar ne.

Šitas lietuvių sumanymas
yra tikrai pagirtinas.

"Liet. Žinios".

Naujienos iš Amerikos.

Ar valia naudoti svetimas fotografijas.

Washington, D. C. Augš-
čiausias Suvienuytųjų Vals-
tijų teismas turi nuspręsti
ar valia laikraščiams ir vi-
sokioms firmoms, apskel-
biančioms savo tavorus arba
užsiėmimą, naudoti fotogra-
fijas tų asmenų, kurie neda-
vė savo paveldijimo. Ponia
Aida Rhodes iš Brooklyn
reikalauja nuo tulos firmos
tuktanties dolerių atlygini-
mo už tai, jog minėtoji fir-
ma vartojo jos fotografiją
reklamavimui savo šilkų ir
kitokių brangių materijolų,
tos gražios ponios paveikslą
išstatydami languose ir patė
mydami, buk jįjė vien pas-
jus perkanti dreses. Brook-
lyno teismas pripažino Rho-
des'ieči reikalaujamą tuks-
tantį dolerių, bet nubausto-
ji firma neužmokėjo, ir byla
atsidurė Augščiausiam Su-
vienuytųjų Valstijų teisme.

Atmetė siulomą garbę.

Ann Arbor, Mich. Louis
P. Haller iš Omahos ir John
Gutnecht iš Chicagos, sąna-
riai literatiško ratelio ir vy-
resniųjų studentų klesos Mi-
chigan universitete, atsisakė
prigulėti į Phi Beta Koppa
draugiją, į kurią tik išrink-
tieji tegali įstoti. Jų nuomo-
ne, toji draugija perdaug
aristokratiška (poniška),
jos nariai niekiną bednesne
žmonių klesą, kas priešina-
tikro Amerikono demokra-
tiškiems principams.

Toji draugija uždėta 1776
metais ir tik turtu ar ipatin-
gais gabumais atsižymėję
tegalį į ją prigulėti.

Užsinuodijo jaunas išradėjas.

New York, N. Y. Vikto-
ras Palmer, jaunas išradė-
jas prietaiso užlaikymui
vienodos temperatūros van-
denyje, vartojamame va-
nėms, žuvo nuo to pat prietai-
sais. Palmeris norėjo pats
jį išbandyti ir prileidęs van-
dens sėdė maudynėn. Tuo
laiku truko gazo dūda, o iš-
siveržusis gasas ant syk jį
apsvaigino ir nebegalint
jam gelbėties, užnuodijo.

Paminklas puolusiems pran- cuzams.

Annapolis, Md. Pastaro-
mis dienomis čia atidengta
puiki piramida, valdžios kaš-
tu pastatyta atminčiai žu-
vusių prancuzy kareivių, ku-
rie nors nepagarsėjo kaip
Rochembeau, Lafayettete,
Kosciuško arba Pulaskis,
bet nemažiau uoliai kariavo
už Amerikos liuosybę. Už-
dangalą pakėlė p-lė Amelija
de Pau Favler, paeinanti iš
garsaus Lafayette giminės,
o kalbas pasakė: prezidentas

Taftas, Prancuzijos amba-
sadorius Jusserand ir kiti į-
žymesni amerikona. Atiden-
gimo ceremonijose dalyvavo
taipogi laivyno sekretorius
Mayer ir kiti augšti valdi-
ninkai.

Apdovanotas Carnegio me- daliu.

New York, N. Y. William
Edwardš viešųjų darbų ko-
misorius New Yorke, pa-
prastai vadinamas "Big
Bill", gavo nuo Carnegio si-
dabrinį medalį dovanų už
išgelbėjimą gyvybės New
Yorko miesto majorui Gay-
nor, kuomet James J. Ga-
llagher šaudė į jį.

Edwardš vienu kumščios
režimu parmušė Gallaghe-
rį, besirengiantį dar keliais
šuviais Gaynorą pavaišinti.
Už taip "karžygišką" darbą
Edwardš'ą ir apdovanota
atsižymėjimo medaliu.

Laimėjo muzikantai unijo- nistai.

Kenosha, Wis. Atidarant
liaudies teatrą, miesto val-
džia rengė didelę parodą.
Bet muzikantams unijonis-
tams atsisakius dalyvauti
parodoje su neunijonistais,
nors patis neįstengė prista-
tyti tiek benų, kiek miestas
reikalavo, tai valdžia pabu-
gusi riaušių, parodos suvi-
sų neturėjo. Unijonistai
džiaugiasi, nes mato tame sa-
vo laimėjimą.

Įpatingi pastoriai.

Tacoma, Wash. Čia išrink-
ta miesto majoru William
W. Seymour'as, didelis kar-
čemų ir bravorų šalininkas
ir palaikytojas. Jo openen-
tu rinkimuose buvo A. W.
Fawcett, kuris norėjo per-
vartytį teisę, uždraudžiančią
vairintis saliuuose. Užtai
saliuminkai, vaizboriai ir...
pastoriai, susivieniję, ap-
veikė abstinentą kan-
didatą ant majoro. Pas-
toriai ir maldnamitose agi-
tavę prieš Fawcett'ą, patar-
dami savo klausytojams
rinkti Seymourą. Tai kokių
ir kunigūžių esama.

Nuodingi gėrimai.

Waterbury, Conn. Profe-
sorius D. D. Whitney iš Wes-
levan universiteto persergė-
ti net ir prieš tuos gėrimus,
kurie neturi savyje alkoholi-
o. Taip nevedingū laikoi-
mas vynas "Claret" ir obu-
lių gira (Cider), nors beal-
koholiniai, tačiau talpiną sa-
vyje labai nuodingas dalis.
Profesorius darė bandymus
su žuvis, girdydams jas
minėtais gėrimais, ir jos pa-
sigerdavo, o paskui išmir-
davo.

Nuosėkliai, vynas "Cla-
ret" ir obuolių gira nuodin-
gi ir žmogaus organizmui.

Milijonerė ištiria sėdikius angliakasių su kompa- nijomis.

Pittsburg, Pa. Ona T. Mor-
gan, dukte Pierpont J. Mor-
gan'o garsaus kapitalisto,
prisiklausius skundų prieš
viešpataujančius angliaka-
syklose nežmoniškų sėdi-
kių tarp darbininkų ir darb-
davių, asmeniškai lanko
anglies sritis Penssylvani-
joj, kur drauge su keliais
labdarybės draugijos na-
riais ir dviem pastoriais ty-
rinėja darbo sąlygas po žė-
mės, mainierių užmokestį ir
jų vargingą gyvenimą kom-
panijos gruančiuose na-
meliuose.

Pamatysime ar kas išeis
iš tų tyrinėjimų. Gerai būtų
palengvinus mainieriui gy-
venimą, bet vargiai Morga-
niutei pasiseks ką nuveikti.

Dovana universitetui.

Worcester, Mass. Vakar
atidaryta ponios Harriet E.
Goodnow testamentas, ku-
riuo nabašnikė paskiria šim-
tą tukstančių dolerių Har-
vard universitetui. Kada-
gi visas Goodnow'ienės tur-
tas siekė tik šimtą penkias
dešimtis tukstančių dolerių,
tai jos artimesni ir tolimes-
ni giminės gaus tik trečią
dalį. Giminės rengiasi už-
protestuoti prieš tokį testa-
mentą ir per teismą parei-
kalauti viso turto.

Baisi tragedija.

Youngstown, Ohio. Šio
miesto gyventojai sujudinti
kruvina tragedija, atsiliku-
sia G. C. Rickerto namuose.
Rickertas, 52 metų amžiaus,
plomberis, staiga protė
nustojęs, užmušė kirviu be-
miegančius savo pačią, 15,
12 ir 8 metų ir 7 metų sune-
lį. Norėjo dar užmušti ir vy-
riausįjį sūnų, 17 metų am-
žiaus, bet šis išbudintas be-
pročio aukų dejavimais nors
sužeistas, bet spėjo išsigel-
bėti.

Iškapojęs savo šeimyną,
Rickert nusišovė. Sako, jis
buvęs tinginys, pats mažai
dirbdavęs, o versdavęs pa-
čią ir vyresniusius sūnų ir
dukterį sunkiai dirbti ir vi-
są šeimyną užlaikyti.

Milijonai dolerių misijoms.

New York, N. Y. Nese-
niai miręs Jonas B. Kenne-
dy užrašė du ir bertainį mi-
lijonų dolerių misijoms pres-
biterijonų sektos. Tos sek-
tos bažnytinė roda nutarė
naudoti nuo tos sumos pro-
centą, išnešanti suviršm
šimtą tukstančių dolerių
per metus, misijoms vaka-
rinės valstijos, ant Filipi-
nų salų, Alaskoje ir Vaka-
rinės Indijos.

Nauja vagonų fabrika.

Michigan City, Ind. Kom-
panija Haskell ant Barber
Car Co. nupirko šiame mies-
te didelį žemės plotą ir sta-
tys plieno vagonų fabriką,
kainuojančią milijoną, du
šimtu ir penkiasdešimtis
tukstančių dolerių. — Staty-
mo darba pradėsia nuilgo.
Iki šiol kompanija dirbusi
vien medinius vagonus.

Veidrodis kalba.

Pasižiūrėk į veidrodį iš-
ryto, kaip tik pabusi, ir ty-
rinėk savo išvaizdą, ar ji
išrodo sveiką, baltą ir rau-
dona, ar pageltus, kaip ne-
sveiką. Taipgi pasižiūrėk
ant liežiuo, jeigu jis yra
baltas, tai reiškia, kad tavo
viduriai nesveiki, jeigu labai
raudonas — tai turi karštį.
Šitie simptomai reikalau-
ja skubaus sistemos išvaly-
mo, kraujas turi būti palio-
snutas nuo sunaudotos me-
džiagos, darančios jį tirštū,
nesveiku ir neturiniu mai-
to. Privalai tuojaus vartoti
Trinerio Amerikonišką Eli-
xirą iš Bitter Vyno, kuris
sureguliuoja ir sustiprina vi-
są sistemą. Rekomenduojame
šitą vaistą nuo užkietė-
jimo, galvos skaudėjimo, pe-
čių skaudėjimo, reumatiz-
mo, neuralgijos, vėmimo, ne-
tekimo apetito ir bėmėgės.
Aptiekose. Jos. Triner, iš-
dirbėjas — kemistas, 1333—
1339 So. Ashland ave., Chi-
cago, Ill.

Jis: Kiek, panaite, turi metų?

Ji: Devyniolika.

Jis: Ne adreso — ne adreso aš
klaunū, tik kiek turi metų?

DRAUGAS

(THE FRIEND)

Katalikiškas laikraštis
Pasivestas Amerikos Lietuvių
Katalikų Reikalams.

— Organas S. L. R. K. A. —

Išleina iš Wilkes-Barre, Pa., kas
ketvirtadienį.

A. L. R. K. K. Sąjunga — Leidėjas.

Kun. A. Kaupas — Redaktorius.
U. Angulintė — Užveidėtoja.

Visas korespondencijas ir kito-
kias raštas reikia siųsti pas

Rev. A. Kaupas,
64 Church St.,
Pittston, Pa.

Visus pinigų, ar tai prenume-
ratoras, ar tai už "džabsus" ar už
apgaršinimus ir t. t. reikia siųsti
tokia antrašle:

"DRAUGAS"

314 E. Market St.,
WILKES-BARRE, PA.

Ar bus tai spaudinimas konsti-
tucijos, ar plakatų, ar tikietų ar
kitokie į tat panašūs reikalai, rei-
kia visados kreiptis tuo pačiu
antrašu:

"DRAUGAS"

314 E. Market St.,
WILKES-BARRE, PA.

Redakcija pasilieka sau teisę
taisyti, trumpinti arba atmesti vi-
sus prisiunčiamus raštus.

Laikas ir vieta raštų talpinimo
priedera nuo redakcijos.

Atmestieji rankraščiai nėra gra-
žinami redakcijos lėšomis.

Rašyti reikia tik ant vieno pus-
lapio, paliekant plačius tarpus
tarp eilučių. Popierius nėra ko gai-
lėtis, nes korespondentams ir
bendradarbiams rašant ant abie-
jų pusių, da-gi smulkiais raidė-
mis, redakcijai labai dažnai pri-
sieina perrašinėti atsiųstus raštus.

Norint, kad raštas tilptų arti-
miausiam numerijje, rankraštis
reikia pristatyti spaustuvėn ne vė-
liau, kaip 9 valandą išryto antra-
dienyje (utarninke).

REDAKCIJOS PASTABOS.

Angliškame savaitraštyje
"The Ave Maria" randame
labai simpatišką straipsnį
apie Heleną Modzejewską
(Modjeską). Aprašytos gar-
sios aktorės jaunos dienos,
išėjimas ant scenos, pagar-
sėjimas ir atvažiavimas
Amerikon. Medžiaga semta
iš Modzejewskos memua-
rų. Labai malonų įspūdį da-
ro aktorės patrijotizmas ir
prisirišimas prie tėvų tikė-
jimo. Koks skirtumas tarp
mūsų negarsų artistų ir at-
sižymėjusių lenkės! Paga-
lios ar-gi mes turime tikrus
artistus?

Zofija Kymantaitė savo
"Lietuvoje" perdėjo, saky-
dama, kad pas lietuvius nėra
poezijos nei dailės, bet vis
dėlto pasakė daiktą, kursai
stovi nelabai toli nuo tiesos.
Susiraminkime kad ir tu, jog
kitataučiams nereikia
dar laužyti galvos apie mu-
sų artistus ir artistes.

Bet dėlko neturime tikrų
artistų?
Visokių gali būti atsaky-
mų į tą klausimą, bet bene
bus teisingiausias šitoks:
Lietuviai ligšiol neturi ne-
tik tikrų, bet šokių-tokių
artistų dėlto, kad žiuri ne
ir artisto talentą, bet ir jį, ar
artistas pirmievis ar kleri-
kalias. Artistai gi nenori pri-
sipažinti prie klerikalų palinkimų.
Nuosekliai —
partyviškumas užmuša ta-
lentą.

Gauname tai vieną tai ki-
tą stebuklingą "gromatą iš
dangaus". Toksai raštas vi-
sados tapo atrastas kur no-
rants Jeruzolimoje ant alto-

riaus arba po akmenim. Is-
torija visur viena ir ta pati:
Jei "gromatą" nešiosi visa-
dos su savim ir kalbėsi pas-
kirtą skaičių poterių, tai bu-
si apsaugotas nuo visokerio-
pų nelaimių, bet jei "groma-
tai" netikėsi ir iš jos juoksie-
si, tai ant tavęs supuls dau-
gybė didžiausių vargų ir bė-
dų. Tokius "dokumentus"
kitados spaudindavo Ame-
rikoje "Saulė", o dabar vi-
sokio "Panelės Švenčiausios
Sapnai" ir t. t. yra spaudina-
mi pas ką norints Tilžėje (o
gal kokioje pirmieviškoje
spaustuvėje: kas gali žino-
ti!).

Štai reikia pabriežti, jog
katalikų bažnyčia visados
buvo priešinga tokių prie-
tarių platinimui, visados kovo-
jo prieš tokios rūšies išna-
dojimą žmonių lengvatiky-
bės.

1909 m. Kauno gubernijo-
je išgerta degtinės už 4.
358.812 rublių. Iš tos sumos
nereikia stebėtis, ypač jei
atsiminsime, jog alkoholio
mėgėjams uoliai padeda nai-
kinti tuos nuodus pilnieji
blaivininkai. Tatai liudija
"Garnys" ir kiti šaltiniai.
Kadangi Lietuvoje visi blai-
vininkai geria, tai nežinia
kam dar gyvuoja blaivybės
draugija su savo skyriais.

Per "Viltį" eina Liudo
Giro vertimai Taraso Šev-
čenkos eilių. Geistina būtų,
kad šitais jubilėjiniais Uk-
rainos didžiausio poeto me-
tais pasirodytų mūsų kalba
Ševčenkos veikalai. Ljudas
Gira dvasia ir jausmais ne-
toli stovi nuo mažarusių
dainiav. Jam tai geriausiai
ir nusisektų sulietuvinti (ne
išverst) Ševčenkos gailias
eiles. Pavyzdžiui paduoda-
me pirmutinę pasipynusią
po ranka dainelę:
Mirė senas tėvūželis,
Mirė motynėlė,
Tai nebėra, kas patartų,
Kas toliau daryti.

Ar man jaunai našlaitėlei,
Jaunai merguželei —
Eit į tolimą pasvietį,
Ar namie liudėti?
O, tai eisiu į girelę,
Pasisėsiu žalių rutų;
Jei matysiu: rutos želia,
Nebrensiuos į kelią —
Ateis mielas į seklyčią —
Tai gyvesiu šičia;
E kai ne — nors tolas ke-
lias —

Ieškosiu dalelės...
Žalios rutos tai išdygo,
Tai gražiai žaliuoja —
Tik vis žuva be dalelės
Mergelė jaunoja...

J. Kubilius aiškina, dėlko
jis atstojo nuo pirmievių
("Viltis", No. 34). Viena,
jis nebuves niekadęs pilnas
pirmievis, nes niekadęs ne-
pripažindavęs pirmievių ma-
terialistinės ir pozityviškos
ideologijos. Antra, jam nie-
kadės nepatikdavusi pirmie-
viuose ypatinga kova su kle-
rikalizmu, kuri ištikrųjų pa-
virsta kova su katalikybe,
su tikyba. Gi tikyba, p.
Kub. nuomone, vis dėlto
esanti geriausioji žmogaus
sielos dalelė. Pabaiga leng-
vai nujausti. Vienaime pla-
tesniame pirmievių susirin-
kime buvo šneka apie kovą
su klerikalizmu. Tos šnekos
išklauses, p. K. nusprendė
pertraukti ryšius su pirmie-
viais, ypač, kad paskutiniu
laiku jam labai parupo tikė-
jimas.

Išėjęs iš pirmievių tarpo
p. K. anaipol netapo dar
klerikalu. Ir jam klerikaliz-
mas nemiela, ir jis norėtų

kovoti su klerikalizmu, tik
visai ant kitokio pamato.
Pirmieviai stovi ant betiky-
binio pagrindo ir todėl jų
kova su klerikalizmu virsta
kova su tikyba. Bet reikia
kovoje su klerikalizmu at-
sistoti ant tikybinio pamato
— tuomet tikslas bus pa-
siektas. Kaip, remiantės ti-
kėjimu, galima pasekmin-
gai pergalėti klerikalizmą,
nepaaiškinta. Bet žinant, ką
p. K. vadina klerikalizmu,
galima daryti šiekias-tokias
išvadas, kurios ir parodo p.
Kubiliaus protavimo klai-
dingumą.

Klerikalizmas, p. K. nuo-
mone, yra bažnyčioje lygiai
tas pat, kas valstijoje yra
biurokratizmas. Ir vienas ir
kitas varžo žmonių valią,
vienas ir kitas bando
pavergti žmonių dvasią po-
litikos siekiams. Kitaip ta-
riant, klerikalizmas tai įmai-
šytas į tikybą politikos gai-
valas. Su tuo gaivalu ir rei-
kia kovoti, bet tik tikybos
principais, o ne betikybini-
iais priemoniais. Mums ro-
dosi, kad p. K. nuomone ge-
rai supratome ir jį atsako-
mai išreiškėme. Tai-gi ei-
me ir toliau.

Kiekvienam iš šalies žiu-
rinčiam tuojau mesis į akis
stebėtinas panašumas p. Ku-
biliaus klerikalizmo, alias
biurokratizmo, alias politi-
ko gaivalo tikėjime su "Vie-
nybės Lietuvių" kleri-
kalizmu, kitaip pavadintu
labai regimu A—B—C tri-
kampiu. Ar bus tai "trikam-
pis", ar "biurokratizmas",
ar "gaivalas" — vis tai rei-
škia, vieną ir tą patį daiktą:
regimą apsiereikimą tikėji-
mo įtekmes viešame žmonių
gyvenime. Ir šita tai apčiuo-
pama tikėjimo įtekme į žmo-
gaus gyvenimą pavadintu
klerikalizmu. Jeigu evan-
gelijos skelbėjai (kunigai) ne-
turėtų jokios įtekmes į žmo-
nės, jeigu nesikištų į viešą-
jį gyvenimą, į vaikų augini-
mą, šeimos reikalus, jei
neversėtų žmonių gyventi do-
rai, gyventi, sulgy Kristaus
prisakymų — žodžių, jei
dvysikiška klausytų daugiau
žmonių, nekaip dievo, tuo-
met nei jokio klausimo apie
klerikalizmą nebūtų.

Šitie sakiniai duoda apla-
mą sąvoką, dėlko pirmievi-
ki ir nepirmieviški antikle-
rikalai, nekencio, gyvojo,
apsiėriškiančio darbas tikė-
jimo, ir dėlko pravardžiuoja
jį trikampiu ir visokiais iz-
mais.

Plačiau paaiškisime tą pa-
tį kitu sykiu.

Praeitą syki, rašydami
apie J. J. Kubiliaus "kleri-
kalizmą", sustojome ant
pažymėjimo, jog ar šiaip ar
taip imsi, vis dėlto p. Kub.
nuomone apie klerikalizmą
labai panaši į pirmievių nu-
monę. P. K. sako, kad kleri-
kalizmas bažnyčios gyveni-
me vaidina tokią rolę, kokią
biurokratizmas vaidina val-
stijos gyvenime. Kas yra biu-
rokratizmas, p. K. nepaaiš-
kina, jam rodosi, kad visi
tai žino ir supranta jį toki,
koku jį mato p. K. Nereikia
sakyti, kad p. K. turi ome-
nyje Rusijos biurokratizmą,
apie kurį tiek daug kalbos
nuo 1905 m.

Štai reikia pabriežti, jog
biurokratija gyuoja ne vien
Rusijoje; ją rasi visose kito-
se viešpatijose. Biurokrati-
ja būtina reikalinga valsti-
jai, nes be jos, nesisuktų
valstijos mašinerija. Sako,
kad Prancūzija būtų seniai
suirusi, jei ne gerai sutvar-
kyta, biurokratija, kuri ne-

duoda valstijos mašinerijai
sustoti sukities, nors krašto
valdovai (kabinetai) maino-
si labai tankiai. Anglija už-
laiko net du universitetus
(Cambridge ir Oxford'o),
kuriuose yra lavinami bu-
siamieji valstijos valdinin-
kai-biurokratai. Biurokrati-
ja yra ir Šv. Valstijoje, tik
negerai sutvarkyta, neišla-
vinta, atsakomai prie savo
uždavinio nepirengta. Ir
čia kila kaskart garsesni bal-
sai, reikalaujantieji biuro-
kratijos sutvarkymo, jos
pastatymo ant tvirtesnių
kojų. Gal skaitytos girdė-
jo kadą kalbant apie "civil
service". Jei girdėjo, tai te-
gul žino, jog tuo vardu ame-
rieikieji vadina biurokratiz-
mą. Reikalaujama, idant vi-
si visuomenės tarnai, kaip
tai laiškanėšiai, policistai,
ugniagesiai; klerkos ir t. t.,
butų apmokami atsakomai
ir būtų laikomi tikrais vi-
suomenės (valstijos, miesto,
viešpatijos ir t. t.), o ne at-
skirų partijų arba asmenų
(išgavusių į valdžią valdi-
ninkų) tarnais. Reikalauja-
ma, idant iš tokios tarnybos
niekas nebūtų prašalinamas
be priežasties ir be teismo.
Be ko, paskutiniu laiku ei-
na garsios šnekos apie istei-
giną universiteto lavini-
mui augštesnių valdininkų
viešpatijos tarnybą (diplo-
matijai, įvairioms ministe-
rijoms ir t. t.). Ar vis tai ne-
reikia, jog yankės pasigen-
da atsakomos biurokratijos?

Dabar einame prie bažny-
čios. Katalikų bažnyčia yra
tobula organizacija (bažny-
tinė kalba vadiną ją tobulą
draugiją). Turi jinai vieną
galvą — popiežių; šis-gi,
kad geriau suvaldžius kata-
likus, užlaiko įvairias kon-
gregacijas-ministerijas su
prefektais — ministeriais.
Teritorijališkai bažnyčia pa-
dalinta į provincijas, vysku-
pijas ir t. t. Visur pastatyti
ypatingi valdininkai — biu-
rokratai, kurių priedermė
yra daboti kad, apskritai i-
statymai ir augštesniosios
valdžios paliepimai būtų pil-
domi. Be tokio pridabojimo
bažnyčioje nebūtų tvarkos
ir bažnyčios gyvenimas ne-
plauktų viena, lygia ir ra-
mia srove. Kas trokšta, kad
tokio pridabojimo nebūtų,
tas regimai nori, kad bažny-
čios gyvenime nebūtų tvar-
kos nei tikėjimo, nei doros
nei disciplinos dalykuose,
tas nori, kad bažnyčioje už-
viešpatuotų netvarka.

Lygiai tokiame padėjime
atsirado p. Kub., kuomet
pradėjo šaukti kovon su kle-
rikalizmu — biurokratizmu,
nors ir liepė atsistoti ant ti-
kybinio pagrindo. Pirmie-
viai, esą, klysta, trokšdami
drauge su klerikalizmu iš-
naikinti ir tikėjimą. Taip,
esą, daryti nereikia, nes ti-
kėjimas yra toks geras ir
brangus daiktas, kad gali
buti net įrankiu kovoje su
klerikalizmu (sulygink "Vie-
nyb. Liet." išsitarimą, kad ti-
kėjimas yra toks geras daik-
tas, kad gali tarnauti net
pirmieviui).

Taip tatai neįjuntant pir-
mevių ir p. Kubiliaus norai
susibėga į kruvą, tik pir-
mieji pasirodė atvirais tikė-
jimo (ne to jausmo, kursai
nieko nei šildo nei šaldo, bet
to gyvojo tikėjimo, kursai
apsiėriškia darbais) ir baž-
nyčios priešais, o antrasis
apsimeta dar bažnyčios ir ti-
kėjimo prieteliu.

Bet p. Kub. gali pasakyti,
kad jis, rašydamas apie biu-
rokratizmą, turėjo mintyje
santykius Rusijoje, kur biu-
rokratija spaudžia, perse-

kioja, kišasi į visas gyveni-
mo sritis. Bet tegul parodo,
kur, kadą katalikų bažny-
čia elgėsi panašiai, vadinasi,
kur ir kadą bažnyčios biu-
rokratizmas, vadinamas kle-
rikalizmu, apsiereiskė pana-
šiose formose. Kol to nepa-
darys, pavelijame sau ma-
nyti, jog p. K. neatitolo dar
nuo pirmievių troškimų, tik
gal paties savęs apgavimui
prasimanė jiems kitokius —
tikybinius — motyvus.

Šiuomi užbaigiamė klaus-
mą, kas yra klerikalizmas.
Yra tai prasivardžiuojamas,
kurio vadinama regimas
apsiėriškimas katalikų tikė-
jimo darbais. Taip pravar-
džiuojasi tie, ką sulgy to ti-
kėjimo nurodymų nenori ti-
kėti ir gyventi.

Ir — gali kas paklausti —
kam apie tokį menką ir vi-
siems žinomą daiktą reikėjo
taip plačiai rašyti.

Atsakome: U-gi tam, kad
reikėjo išaiškinti situaciją,
reikėjo parodyti nedorus
pasikėsimus tų, ką pasku-
tiniu laiku pradėjo uoliai va-
ryti laukan iš lietuvių kal-
bos žodžius: katalikas, kata-
likybė, katalikiškas, užva-
duodami juos klerikalų, kle-
rikalizmu ir klerikalisku.

Vokietijos valdžia ketina
suaukti 1913 m. Berlynan
visasvietinį suvažiavimą
tarptautinės kalbos reika-
luose. Kokią kalbą suvažia-
vimas aprinks, tokia bus i-
vesta komercijon ir tokia
bus priverstinai mokinama
mokyklose. Iš gyvų kalbų
turi progą pasilikti tarptau-
tinė kalba komercijos susi-
nešimuose prancūziška, ang-
liška ir vokiška, bet vokiš-
ka yra labai sunki, prancū-
ziška komercijai nelabai tin-
ka, o angliškos rašyba neturi
jokio senso, be to ir angliš-
ka išarmė yra be galo sun-
ki. Iš dirbtinių kalbų vola-
pukas nepriėjo, o esperan-
to, nors platinasi sparčiai, te-
čiau turi tą keblumą, kad
anglai ir prancūzai negali
perimti jo rašybos, todėl ir
žodžius ištaria neatsakomai.
Bet toji sunkenybė lengvai
prašalinama, ypač jei tos
kalbos pradės mokyti pri-
verstinai mokyklose. Todėl
Kauno ir viso pasaulio espe-
rantininkai gali džiaugties iš
grosios ateities tos kalbos,
kurios išsimokino ir kurią
pamėgo.

Kamoristų byla, kuri da-
bar eina Viterboje, Italijo-
je, pilna tragiškų komedijų.
Uždaryti geležinėje kletke-
je kaliniai verkia, alpsta ir
akimis varto. Vienas jų, Es-
posito vardu, besiteisindas,
dėlko po Cuocelo užmu-
šimo slapstėsi prieš policiją,
pasakė, kad bijojosi eiti į
kalėjimą, nes turi širdies
ligą ir lengvai būtų galėjęs
numirti belaisvėje. Čia ipuo-
lė į histeriją, išlupo savo
dešinę akį ir teškė ją ant
žemės, paskui apalpo. Kiti
kaliniai pakėlė tokį riksmą,
kad teisėjus tapo priverstas
pertraukti posėdį. Pašauk-
tas gydytojas atgaivino Es-
posito, bet pasirodė, kad a-
kis buvo... stiklinė. Pasi-
baisėjimas veikiai pavirto
juokais.

Jeigu tiesa, kad "Camo-
rros" byla trauksis ištisus
metus, tai kiek dar panašių
komedijų bus?

Užsirašyk

"Drauga,"

BAŽNYČIA NESIPRIE- ŠINA MOKSLUI.

Bažnyčia turi savyje vie-
ną didelę galybę, kad klai-
das tuojaus patėmija, ypač
jei eina prie tiesos viršpri-
gimtinės, jinai vienatinė au-
toritātė darodyme teisybės.
Iš mokslo taipgi į visuomet
teisybę paima sau už normą,
ir kaip kultūros dalelę pla-
tina po visą Dievo pasaulį.
Taip darydama jinai augš-
čiausią krikščionišką kultū-
rą išplėtė pirmiausiai po Eu-
ropą, toliaus per visas pen-
kes dalis svieto. Dagi ir da-
bar bažnyčios misijonariai,
nešdami Dievo Žodį į tam-
siausias dalis Afrikos, Ame-
rikos, Azijos, Okeanijos,
drauge neša ir vaisius krikš-
čioniškos kultūros. Nerupi-
tas bažnyčiai, jei kas jai to
prakilnaus darbo užvydi.

Bažnyčios istorijoje vie-
nok yra keli atsitikimai, še-
šėliai nepakaktino jos išsivy-
stymo, kuriuos nedori prie-
šai paėmė ant liežuvų ir skel-
bia už tamsiausias baž-
nyčios klaidas. Sako, tai ap-
čiuopiamas argumentas,
kad bažnyčia mokslo nebe-
apkenčia.

Toks istorijoje yra atsi-
kimas su astronomu Galilė-
ja.

Bet kas nori istoriškai iš-
aiškinti atsitikimą Galilė-
jo, negali apleisti nepami-
nėjęs ir kitų ano meto moks-
linių, ypač Koperniko9).
Nuo Koperniko prasideda
naujas aiškinimas dangiškų
kūnų: saulės, planetų etc.
Prieš laikus Koperniko šia-
me dalyke viešpatavo moks-
las Ptolomėjo. Jis skelbė,
kad žemė stovi, o kiti dan-
giški kūnai sukasi aplink
ją. Buvo tame laike klaidin-
gai priimtas principas "na-
tura abhorret a vacuo"
(gamta nebeapkenčia tuš-
tumo). Mat sunkūs daiktai
puola ant žemės, o lengvi
eina į viršų. Tokiais leng-
vais daiktais turi būti spin-
dinti dangiški kūnai. Pa-
sekmingai tat ir šis prigimi-
mo žodžius ištaria neatsakomai.
Bet toji sunkenybė lengvai
prašalinama, ypač jei tos
kalbos pradės mokyti pri-
verstinai mokyklose. Todėl
Kauno ir viso pasaulio espe-
rantininkai gali džiaugties iš
grosios ateities tos kalbos,
kurios išsimokino ir kurią
pamėgo.

Kamoristų byla, kuri da-
bar eina Viterboje, Italijo-
je, pilna tragiškų komedijų.
Uždaryti geležinėje kletke-
je kaliniai verkia, alpsta ir
akimis varto. Vienas jų, Es-
posito vardu, besiteisindas,
dėlko po Cuocelo užmu-
šimo slapstėsi prieš policiją,
pasakė, kad bijojosi eiti į
kalėjimą, nes turi širdies
ligą ir lengvai būtų galėjęs
numirti belaisvėje. Čia ipuo-
lė į histeriją, išlupo savo
dešinę akį ir teškė ją ant
žemės, paskui apalpo. Kiti
kaliniai pakėlė tokį riksmą,
kad teisėjus tapo priverstas
pertraukti posėdį. Pašauk-
tas gydytojas atgaivino Es-
posito, bet pasirodė, kad a-
kis buvo... stiklinė. Pasi-
baisėjimas veikiai pavirto
juokais.

9) Kopernikas buvo dva-
siško luomo, Ermelando ka-
nauninku, kandidavo į vys-
kupus, ir vieną kartą buvo
administratorium vyskupis-
jos, bet nežinia, ar buvo į-
sišventinęs į kunigus. Gi-
mes iš prūsų, tad gal plaukė
jo gįslose lietuviškas krau-
jas. Aut.

10) Šita knyga parašyta
apie 1507 metus, išduota
1543 m. Kopernikas paauka-
vo ją Popiežiui Povilui III.
Aut.

11) Kardinolas Scheom-
berg'as ir kiti reikalavo kad
Koperniko teorija būtų gar-
sinama. Aut.

Priežastis — kad jinai yra
dar tik hipotezė, ir rodosi,
kad priešinasi Šv. Raš-
tui12). Paklusnus Koperni-
kas negarsino savo teorijos.

Apie per šimtą metų Ko-
perniko teorija gulėjo už-
miršime, pakol ant scenos
nepasirodė Galilėjas. Pa-
baigoje XVI šimtmečio ji-
sai karštai nusitvėrė už Ko-
perniko išvadų. Geizdamas
jo teorijai surengti tvirtes-
nius pamatus, sumanė pa-
gerinti teleskopą. Tą nuvei-
kė apie 1609 m. Pagerinus
teleskopą jisai daug padarė
atradimų, kaip Jupiterio sa-
telitus, daug patėmimų ir
astronomijos mokslą pastu-
mė tolyn. Jo vardas prapli-
to po visą Italiją kaip gar-
saus mokslininko. Kuni-
gaikščiai, kardinolai, pralo-
tai pagerbė jį. Garsiausi
mokslininkai stojo jo drau-
gais. Tarp kitų dvasiškieji
neapolitonas karmelitas
Foscarini ir kardinolas Bar-
berini. Kvirinalo soduose,
tuomet priklausančiuose
kardinolui Bandini, Galilė-
jas su teleskopu rodė savo
atradimus. Padangėse buvo
ramu.

Toji bet ramybė 1615 m.
buvo suardyta. Pakilo nelai-
mingi mokslininkų ginčai
apie išsitarimus Šv. Rašto.
Pats Galilėjas dikčiai įsi-
maišė į ginčus ir prasidėjo
tardymai. Minėtuose metuo-
se tapo jis pašauktas prieš
inkvizicijos tribunolą. Ap-
kaltintas, kad vietoj užsi-
minėti astronomija, mekle-
ruoja Šv. Raštu. Atrastą
kalnų tribunolas jį pasmer-
kė. Nelaimingiausiai buvo
tas, kad tribunolas pareika-
lavo nuo Galilėjaus atmesti
teoriją apie sukimasi žė-
mės, nes buv teorija ta klai-
dinga. Atmetus mokslą Ga-
lilėjo, tribunolas turėjo pas-
merkti ir Koperniko knygą
Atliko tą su pasarga "done
corrigatur". Pagalios tapo
pasmerktas ir Keplerio tra-
tatas apie Koperniko teori-
ją (Epitome). Galilėjas pri-
žadėjo prieš tribunolą ne-
platinti savo teorijos, bet
prizadėjimo neužlaikė. Tat
1632 metuose tapo vėl pa-
šauktas prieš tribunolą ir
antrą kart pasmerktas. Ga-
lilėjas laukė, kad Pop. Ur-
bonas VIII (pirmasis kar-
dinolas Barberini, jo prie-
teklis) tribunolo nusprendimą
išbrauktų, bet apsišvylė. Po-
piežius nusprendimą patvi-
tino. Čion tai ir yra tas bran-
duolys užmetinėjimų baž-
nyčiai, kad jai mokslo da-
lykyuose stinga tolerancijos.
Apie šį pasmerkimą Dr.
Whewell sako: "Kiek jam
žinoma, vienas tas istorijoje
atsitikimas, kur popiežiaus
autoritetas ištare apie da-
lykus tyro mokslo, na! ir su-
klydo". Tas pasmerkimas
vienok nebuvo taip aštrus.
Už netylėjimą Galilėjui už-
duota mėtavonė, kad per
tris metus vieną kart ant sa-
vaitės atkalbėtų Psalmes
pakutos, ir bausmė kalėji-
mo, kurią atliko savo drau-
gų namuose. Savo-gi keliu
Popiežius Urbanas VIII
paskyrė jam algą ir visuo-
met apsiėjo su juomi, kaip
su didelės vertės mokslini-
ku.

Tiesa tat, kad nusprendi-
mas buvo klaidingas, bet ne
taip didelis prasikaltimas
bažnyčios prieš mokslo to-
leranciją, jei ypač turėsimė
ūmenėje anų laikų persitik-

12) Tame laike Rašto š.
žodžiai: "saulė teka", "sa-
lė leidžiasi" ir Jozuės "sa-
lė, stokie" buvo aiškin-
pagal "literos". Aut.

rinimus. Taip svietiški mokslininkai, kaip ir bažnyčia tuomet Koperniko ir Galilėja teoriją laikė už klaidingą. Pats net Galilėjas teisingumo savo teorijos daro dyti gerai nemokėjo. Kituose dalykuose prieš naujus išradimus Newtono ir Keplerio aiškiai suklydo. Atsižymėję mokslininkai, kaip: Clavius, kalendariaus reformatoriaus, danų astronomas Tycho Brahe, Keplerio mokytojas, net kalbėti nenorėjo apie jo teoriją. Bacon ištarė, kad ji "tikriausiai neteisinga". Autorius 'Pralošto Rojaus', Milton'as, kuris aplankė Galilėją Florencijoje, negalėjo persitikrinti apie jo teorijos teisingumą. Taip pat ir kiti garsūs to meto mokslininkai. Tat nepavardijame didelę nuodėmę, jei ir inkvizicijos tribunolas su klydo, ypač žinant, kad pati bažnyčia tyro mokslo dalykuose nėra neklaidinga, nes vien tikėjimo ir doros dalykuose neklaidingumas jai priklauso. Taigi ir privalome atmesti tą priešų išsąvąją bažnyčios netoleranciją mokslo dalykuose. Viena-tinis būtų atsikimas netolerancijos su Galilėju, bet čion, kaip matome, nebūta taip baisu, kaip to nori priešai.

Bažnyčios priešai turi dar kitą atsitikinimą, kurį nuolat užmėtinėja bažnyčiai, būtent: atsitikinimą su Giordano Bruno iš Nolės. Šis, kaip mokslininkas, buvo Koperniko pasekėjas. Jis taipgi buvo teisiamas tribunolo ir apie 1600 m. pasmerktas mirtin. Tiesa, liudnas ir ne užginėjamas faktas. Bet šitame atsitikime bažnyčia parodė savo netoleranciją ne mokslui, tik kreivatybei. Giordano Bruno teisė už kreivatybę. Čion tat buvo toji bažnyčios kaltė, kad ji viduramžiuose, per aštriai baudė žmones, nešančius svetui papiktinimą 13) Manė, kad menkesnis blogas prašalinti vieną žmogų, nei tukstančius nuskriausti dušius išganyto dalykuose. Mums dabar tas išrodo žiaurų ir gal teisingai. Kardu negalima varyti žmogų į dangų, arba prašalinti moraliską papiktinimą. Tinkamesnė ir tobulesnė kova dvasiško kardo — Dievo Žodžio.

nes ir Kristus neliepė kardu kovoti. "Kas kardo stveriasi, žus nuo jo". Bet laikuose, kuomet tikėjimas mintyse užėmė žymią vietą, žmonės buvo kitokios nuomonės. Neatsakant tuometinė kovos forma prieš blogą taikėsi su visuomenės dvasia, tat daryti perdidelį užmėtinimą bažnyčiai už panašų atsikimą būtų per daug neišmaninga. Giordano Bruno pasmerktas sudegimui — to neužgisime, bet nieko bendro tas atsikimas nebeturi su mokslo netolerancija. Paauktas jis tapo prie tribunolo už platinimą tikėjimiskų nesąmonių. Dr. W. Esster'is, kalbant apie Giordano Bruno atsitikinimą savo traktate, išleista Breslau'e, 1890 m., paduoda jo klaidas, už kurias buvo baustas. Klaidos tokios:

1. Kad Š.Š. Sakramente nėra Kristaus Kuno ir Kraujo.
2. Kad Mišios yra grynus suvadžiojimas.
3. Nebėra teisingos religijos.
4. Kristus ir Jo nuveiktas darbas yra nelaimė.
5. Skirtumas ypatų Dievuje būtų Jo netobulybė.
6. Svetas yra amžinas, ir ne vienas, bet daugybė jų be skaičiaus.
7. Kristaus stebuklai buvo grynus prisivaidinimas. Jis pats ir Jo Apaštalai buvo suvadžiojotai. Jis kentėjo per prievartą ir nenoriai.
8. Nėra jokios bausmės už nusidėjimus.
9. Dušios transemigruoja iš vieno sutvėrimo į kitą.
10. Kristus nebuvo gimęs iš nekalto panelės.
11. Katalikų tikėjimas yra surinkimas pikty šmeižimų prieš Dievą.
12. Nėra darodymo, kad tikėjimas turi užpelną prieš Dievą.
13. Užtenka dėl išganyto kad ir prasciausių darbų, nes iš mūsų nusidėjimų Dievas juokiasi.

Perskaite šiuos punktus kiekvienas mūsų supranta, kad Giordano Bruno buvo pirmos rūšies klaidatikiu. Uolum-gi platinimu savo klaidų smarkiai užgavo bažnyčios tiesas. Bažnyčia aštriai su juomi apsiėjo pagal amų laikų supratimą. Dabar mes galime tik gailėstauti, kad ir dieviška institucija je visuomet liuosu buvo nuo netobulumo. Kas link mokslo netolerancijos G. Bruno atsitikime nei kalbos buti ne begali. Istorija paduoda dar vardu abbotu Gessendi ir antvyskupio Virgilio, buk bažnyčia per aštriai su jais apsiėjo, bet čion taipgi mažai yra susirišimo su tikru mokslu. Ir apskritai privaliau atkartoti, kad bažnyčia nebeturi jokios priežasties buti priešinga mokslui. Tukstančius atsitikimų galima priminti, kur bažnyčia aiškiai parodė prielankumą mokslui. Ir kad katalikai moka užsiimti mokslu, daro jau tukstančiai mokslininkų.

Ir Jus, malonus tautiečiai ir tautietės, ne ginčiais, bet darbu darodykite, kad katalikai mokslui tikę. Imkitės be jokios kreivos minties už mokslo. Mokslas — tai gražus kultūros įrankis. Tik žinokit, kad mokslo dirva labai plati. Nemanykite, kad truputį pasimokinę tap site mokslininkais, kaip kad nekuri tarp mūsų mano. Perskaite vieną, kitą raudoną brošiūrėlę, mano, esą labai išmaningais ir gali svie-

tą mokyti. Klaida!... Didžiausi mokslininkai visko, ką mokslas turi, nebegali galva apimti. Tat ką kalbėti apie perskaičiusius vieną, kitą traktatėlį?!... Bet mokyti reikia. O priežodis sakę: "paulatin summa petun tur", panašiai į mūsų: "išvalios kalnus nukasi". Jei tik mokėsite surasti tinkamą mokslą, kuris duoda ir protui maistą ir širdžiai prakilnus jausmus, — jei imsite į rankas geras knygas, manydami, kad ant blogų nėra laiko, — jei jieskosite ne ištvirkimo, bet gyno mokslo, jūs išvalios dikėitą nuveiksite Bile eitute nenuleidami rankų tolyn ir tolyn... Tat, broliai ir sesės, pėts į petį, ranka į ranką, ramiai ir linksmai tolyn į kultūros darbą!...

Kunvidas.

Sus. Liet. R.-K. A. Reikalai.

Kadangi artinanties Seimui beveik kiekvienas mūsų organizacijos narys nori pamatyti ir geriau suprasti jos stovį, taigi su atyda ima žiūrėti ir skaityti, kiekvieną straipsnelį, paliečiantį S. L. R. K. A. reikalus.

Turime pasisamdę už organą "Draugą", kuris patarnauja mums, nors menkai apmokamas, talpindamas visus S. L. R. K. A. reikalus. Bet mūsų nelaimė, kad mes tą savo organą mažai panaudojame mūsų organizacijos labui. Seimas pirštu prikišamas, bet organe jo kių naujų inėsimų, bei senų klaidų pataisymo nematyti; tarytum visos kuopos ir jų nariai, vieni miega, kiti snaužia ir viskas pas mus ramu, visi užganėdinti. Organe apart pagarsinimų kuopų susirinkimų beveik daugiau nieko nematyti. Gal nors šito bertainio susirinkimai, šalia rinkimo delegatų seiman, nuveiks ką nors ir daugiau. Reikėtų mums daug ką aptarti kuopų susirinkimuose ir savo nuomėmis viešai per organą pasidalyti su kitais nariais mūsų organizacijos. Bet ką ir kokiū būdu galime aptarti, kadangi pereito seimo nutarimų, t. y. protokolo niekas nematė, turbūt žiūrėk abiejų buvusių seimo raštinių užrašus panaudojo savo reikalams. — Kita vėl, konstitucijos beveik kaip ir neturime. Paskesniai prisirašiusios prie S. L. R. K. A. kuopos jeigu dar gavo kopiją vieną konstituciją, tai labai gerai, o jeigu ne — tai ir be jos turi apsieiti. Naujieji nariai priversti užsiganėdinti ir pasitikėti pasakai senųjų narių apie Susivienijimo įstatus. Taigi pagalvokime apie taisyms naujos konstitucijos, kuri butinai yra mums reikalinga. Senoji konstitucija, įvedus antrąjį ir trečiąjį skyrių, pa didintas mirtines, jau buvo ir yra netinkanti.

Bet ką daryti, turime laukti, seimo, kuris visados daug žada, bet nieko naujo nenuveikia, apart išrinkimo visokios rūšies komisijų ir komitetų.

Dabar pažiūrėkime ir atsiminkime, ką tie mūsų išrinkti komitetai veikia arba nuveikę? Paimkime 19 numerį "Draugo". Tenai matome kasieriaus atskaitą. Nėra reikalo tyrinėti, ar ji savo laiku išduota ar ne, tas

turėtų rūpėti paskirtai komisijai. Iš minėtos atskaitos matyti, kad komisijos kas nors veikta, nes lėšos, už darbą, kelius ir "kitus" gana gerokai paduota. Tai gi, beabejonės, turėjo dikėiai pasidarbuoti, k. t. peržiūrėdami Centro knygas, idant jas sutaisius, kaip reikiant pagal savo supratimą. Manau jog neužgausiu asmeniška S. L. R. K. A. Centro Valdybos už paduotąją atskaitą, kurią galima pavadinoti abelna sutrauka, o ne atskaita. Išduodant atskaitą Susivienijimo nariams turėtų buti paaiškinami išmokėsčiai nors svarbesniuose panaudojimuose susivienijimo pinigų. Kaip tai minėtoje atskaitoje, advokatu G. Reikale su Laibiniu. W. A. Stanley ir J. Vasiliauskui už peržiūrėjimą knygu, kelione ir kiti išdavimai? Žingeidu žinoti, kiek Susivienijimo valdyba moka už dieną, kaipo ekspertui ir kas tie "kiti" išdavimai arba panešti kaštai? Naris 60-tos kuopos.

Sp. Šedvydis.

Pasidarbuokit tautos labui.

Ar nebutų gerai, kad visi lietuviai katalikai, žadinami savo brangios tėvynės Lietuvos meilės, subrustų pasidarbuot katalikiškai — tautiškoje dirvoje, padovanoti nuvargusiai tėvynei gražų vainikėlį, kad ji ilgas metus minėtų mūsų Seimą. Mūsų katalikiškam Susivienijimui perplaukus baisias bangas ir kliutis visokių persekijimų pirmame savo gyvenime bertainyje, o dar užstojus ant antro bertainio, kad 26 Seimas su džiaugsmu ištiesių savo ranką pasveikinimui brangios Lietuvos, paduodamas nuo Amerikos lietuvių katalikų gražią dovanėlę.

O tas dovanos vainikėlis galėtų greit susipinti, jeigu tikėtai mūsų kuopų viršaičiai pasidarbuotų suaukdamai gegužio mėnesyje nepaprastus kuopų susirinkimus, ir prašytų savo parapijų klebonus, kad jie padėtų ir paragintų visus žmones pributi į tas susirinkimą, ir kas kiek išgali, paaukoti, kas 5 centus, kas daugiau, ir vardus aukojusių nemažiau, kaip 25c., pagarsinti organą. Kad ir po mažai aukotų, nuo visų kuopų susirinktų nemažas skatikėlis mūsų brangios tėvynės naudai. Tuos pinigų galima atsiųsti Seimui 30 d. gegužio, sykiu su pasveikinimais. Butų didis džiaugsmas delegatams, butų garbė mūsų katalikiškam Susivienijimui, kad Seimo viršaičiai galėtų perduot tėvynei keletą dolerių ant jos opiausio reikalo.

Nuo trūkšmingo 25 S. L. R. K. A. seimo, tartum nyksta visoki nesusi-pratimai, nes jų keltojai atsitraukė iš mūsų organizacijos. Gal jau visoki nekviesti didvyriai paleis savo įtemtas jiegas, kad nukreipus Susiv. jų pusėn ir paliks organizacijai liuosybę keliauti rimtu tikėjimo ir tautybės keliu, ką Dieve suteik kuogreičiausiai.

Jei norim gerus vyrus turėti mūsų Susivienijimo valdyboje, velytina delegatams, kad paliktų pirmininku tą patį, Joną Riktoraitį, sekretorium, jei neapsiimtų K. Krusinskas, išrinkti J. Vasiliauską, kasos globėją, nes yra teisingas žmogus, ir geras darbininkas butų Su-

sivienijime. Jis yra gerbiamas vietinių lietuvių, ką parodė išrinkdami jį lietuviškos bankos direktorium. Gi ketverius metus sekretoriaudamas toj pačioj banke, pasirodė teisingu vyru.

Kasierių palikt tą patį, ro dos gerai atlieka savo pareigas. Organas geriausiai tiks "Draugas".

J. K.

Seimas jau nebetoli... Baltimorės katalikai kuostropiausiai rupinasi surengti puikų delegatams priėmimą. Rengiami: teatras ir koncertas. Delegatai turės progą pamatyti kardinolą... Kuopos renka delegatus, rašo inėsimus. Visur dirbama — krutama, aikvojama energija ir pinigai. Todėl reikėtų tikėtis ir didelės naudos ir visotinų katalikų susirinkimų, kokiais yra S. L. R. K. A. seimai.

Tečiaus tos pageidaujamios naudos kaip ir nėra iš lietuvių katalikų seimų. Priešingai, jei paimsime pereitų metų seimą, ir apsprisime jo naudą, tai pamatysime, kad pas mus tikra betvarkė ir seimai be naudos. S. L. R. K. A. seimai, kaip grynai katalikiškos organizacijos, turi padaryti savo nutarimais įtekmę į visus Amerikos lietuvių katalikus, juos sutraukti vienybėn, supažindyti; per Seimą turime apkalbėti savo tautiškus ir katalikiškus reikalus. Deja! gyviesiems ir svarbiausiems mūsų reikalams per seimus nėra vietos.

Svarbu yra organizacijai, kad jos medžiagiškas stovis būtų geras.

Dar svarbiau, kad šalia gero materijališko stovio būtų sutvarkyti dvasios reikalai. Ką gero padaroma per seimus? Išrenkama nauja valdyba, nutariama išmokėti vienam posmerting, kitam pagalbinę tatau ir bus viskas, atėmus vaidus! Tai vienos dienos darbas. Jei seimai laikomi dvi dieni, tai vieną dieną skirėčiau medžiagiškiems, o antrąją tautiškiems — katalikiškiems organizacijos reikalams. Kad seimams darbą palengvinus, aš paduočiau tokią tvarką:

Kuopos turėtų anksčiau padaryti savo priešseiminis mitingus, ir nutarimus prieš Seimą perleisti per organą. Centro pirmsėdis turėtų inėsimus sutvarkyti ir, padaręs programą svarstintiniųjų dalykų, perleisti dasyki per organą. Tokiu būdu nebutų rugonių, kad tos ar kitos kuopos inėsimai nebuvo skaityti ir pagreitinaty Seimui darbą. Toliaus, katalikų Susivienijime viešpataujanti dvasia: meilė ir teisybė. Negražu tatau ir nekrikščioniška rašyti vietoje naudingų inėsimų koliojimus. Begėdžiai ir storžieviai viešai peiktini. Pageidautina, kad Seiman visuomet atvyktų kuodaugiausiai inteligentų katalikų. Kadan gi mažai turime tarpe lietuvių katalikų svietiškių inteligentų, todėl lietuviai kunigai turi buti kuoskaitlingiausiai kviečiami seiman. Netaktingas pereitų metų nutarimas neduoti klebonams, neturintiems mandato, balso.

Lietuviai kunigai važinėja seiman dažniausiai savilešomis ne dėlto, kad kokią naudą turėtų ar paisytų apie \$150 posmertinės, bet kad padėtų lietuviams katalikams susibendruoti, kad apgintų katalikus nuo valna-

manių ir parodytų kelią, kuriuo katalikų organizacija turi eiti. Lietuviai kunigai privalo drauge su savo tautiečiais katalikais darbuotis, ir lietuviai katalikai neturi tolintis nuo savo dvasiškių. Teisybę pasakius, tai tik niekšas kunigo neužkenčia; geras katalikas džiaugiasi, kad kunigas drauge darbuojasi.

Į delegatus rinkitini patįs dorieji katalikai, kurie moka branginti katalikybės idealus.

Delegatų-gi pareiga vaduotis katalikybės principais ir organizacijos gerove, o ne tykoti fundizimui!

Organizacijai labai svarbu turėti savo organą, be jo didelė organizacija negali anseiti. Katalikiškos organizacijos organe katalikų idealai turi turėti pirmąją vietą ir jie turi buti aiškinaimi mokytų vyrų, o ne kokio šalanutros, neturinčio nuovokos apie katalikybės ir teisybės dvasią.

Aklas aklą negali vesti.

Mūsų Susivienijimui, tą reikalingiausią daiktą, organą, samdant, tinkamiausias yra laikraštis "Draugas". Štai dėlko: "Drauge" kaip veidrodyje spindi katalikiškų darbų aprašymas "Draugas" augštai neša katalikybės vėliavą; "Draugas" iš pačios gilumos aiškina visuo meniškuosius klausimus; "Draugas" tai tikras lietuvių kataliko prietelis, su kuriuo atsiskirti sunku; "Draugas" drąsiai gina katalikų reikalus; "Draugas" skelbia sveikas nusistovėjusias nuomones. Galop "Draugas" stovi ant tvirto katalikybės ir dorybės pamato, nėra tautai pavojaus, kad klaidintų katalikus skelbdamas klatingus paskalus; todėl "Draugas" ir yra tinkamiausias Susivienijimui laikraštis. Toks organas tai organizacijos garbė.

Organizacija auga ir plėtojasi, jei jos nariai suprant reikalingumą sątaikoje darbuoties visos organizacijos naudai. Sątaika ir vienybė didelius daiktus nuveikia.

Taippat svarbu, kad seimų nutarimai būtų išpildomi ir sauvale prašalinta. Tokia sauvalė, kaip pereitais metais parodė vienas seimo sekretorius, viešai yra baustina. Pasilaikyti seimo protokolą ir užgrobti kelerių metų protokolus, kaip tai padarė minėtasis sekretorius, yra tai kriminališkas prasikaltimas, nedovanotinas. Tasai atsitikimas pamokino mus, kad į urėdus rinktumėm vyrus nesuteptos dorybės.

Dabar, malonus skaitytojau, isidėk sau į galvą ir pamintyk, ar čia netikra tiesa parašyta?

Visiems gero velijantis Marmukas.

Linksmas Susirinkimas.

Draugystė Šv. Jono Blaivininkų ir S. L. R. K. A. 21 kuopa parengė linksmą, viešą susirinkimą ant 30 d. balandžio, (April) 1911 m., 4 valandą po pietų; tuojaus po mišparų pobažnytinėje salėje, ant penktos gatvės, So. Boston, Mass.

Ištiesu tai bus smagus vakarėlis! Programas susidės iš prakalby, paskaitų ir deklamacijų.

Dainuos choras po vadovystė M. Karbaucko puikias tautiškas dainas.

Grajis D. L. K. Gedemino Beno Orkestra po vadovystė A. M. Grubio.

Grajis ant smuiko Dailės Mokiniai.

Pertraukose norintieji galės prisirašyti prie viršminėtų Draugystė, tai yra prie Draugystės Šv. Jono Blaivininkų ir Susivienijimo S. L. R. K. A. Prie abiejų bus priimami kaip vyrai, taip ir moteris, ir merginos. Įžanga visiems dykai! Meldžiam visų kuoskaitlingiausiu susirinkti.

Komitetai.

21 Susivienijimo kuopa iš So. Boston laikytame 9 d. balandžio susirinkime išrinko organu "Draugą" ir sekantiems metams ir nutarė pakelti mokeskį už jį, taipogi viešai padėkavot už gražius ir pamokinančius straipsnius.

Apie kitus nutarimus bus pagarsintat vėliaus.

Delegatais išrinkta Jonas Jaroševiče ir kun. T. Žilinskas.

S. L. R. K. A. CENTRO VALDYBOS ADRESAI.

Jonas Riktoraitis, prez.
67 James St.,
Waterbury, Conn.

Kaz. Vaškevičė, vice-prez.
186 Jefferson St.,
Newark, N. J.

Kaz. J. Krusinskas, sekr.
457—17th st.,
Brooklyn, N. Y.

Ant. Danisevičė, kas.
630 W. Centre st.,
Mahanoy City, Pa.

Kasos globėjai:

Juoz. Vasiliauckas,
112 N. Greene st.,
Baltimore, Md.

Kun. M. Pankauskas,
445 Park Ave.,
Bridgeport, Conn.

Kun. V. Vizgirda, knygius
190 S. Meade st.,
Wilkes-Barre, Pa.

dvasiškas vadovas,

Kun. M. Pankauskas,
445 Park Ave.,
Bridgeport, Conn.

Paieškau vargonininko

vietos. Esu nevedęs, galiu chorą vesti ir turiu gerus palūdijimus nuo kunigų. Mano antrašas:
Augustinas Žindžius,
82 Clinton ave.,
(to 25) Maspeth, N. Y.

SVARBU ŽINOTI.

Turime atspaudę šv. Rožančiaus tajemnyčias. Penholika tajemnyčių kainuoja 10 centų. Kalbantieji Gavenioje rožančių tepasirupina parsitraukti tajemnyčias. Adresuokite:

"Draugas"
314 E. Market St.,
Wilkes-Barre, Pa.

Redakcijos Atsakymai.

Interesuotiems. Baltųjų Tėvų adresas: White Fathers, Quebec, Canada: Susirašyti galima angliškai ir prancuziškai. "Žvaigždės" adresas: 3654 Richmond st., Philadelphia, Pa.
Rožių lauko vaikui. Eilės silpnos. Netilpa.

Iš Visur.

MOROKO.

Pasekminga prancūzų ekspedicija link Fezo, Moroko sostinės, sukėlė didelį nerimą Vokietijoje ir vėl atnaujino Moroko klausimą, kursai, kaip rodėsi, buvo galutinai ir ant visados išrištas minėtina suvažiavime Algierase, balandįje 1906 m. Paskutinės žinios iš Fezo rodo, jog Moroko klausimas nėra dar išrištas ir jog užvirtoji joje košė gali dar būti priežastim painių nesupratimų Europoje.

Morokos klausimas turi dvi puses: viena paliečia jos vidurinį gyvenimą, antroji užgauna dalyką, kursai 1905 m. vos tik neprivedė prie karės vokiečių su prancūzais. Paskutinis energiškas Moroko valdytojas buvo Mulay el Hassan, bet jis numirė 1894 m. Sostą užėmė jo šūnus Abd El Aziz, dar beveik vaikiškas, kurs labai mėgo europiečius ir Europos išdirbinius. Tantai nepatiko morokiečiams. Jam silpnai valdant šalį kilo visokia networka. Atsirado tai vienas tai kitas pretendentas prie sosto. Pretendentai šnekėjo morokiečių fanatiškus jausmus, žadėjo pakelti šventą karę, prieš visus europiečius ir t.t.

Tuo pačiu tarpu europiečiai žiūrėjo stropiai, kas darosi Morokoje. Augant anarchijai sultono valdyboje, Europos įsikišimas į Moroko vidurinius reikalus tapo neišvengtinu.

1902 m. Prancūzija paėmė Tuatą ant Saharos parubežio — šale, kuri kontroliuoja kelius iš Moroko ir Algirijos ir į Nigro kraštus. 1904 m. įvyko sutartis tarp Anglijos ir Prancūzijos, kuria Moroko perėjimas į europiečių rankas tapo užtikrintas neužilgo. Abd El Aziz'o autoritetas puolė vis žemyn ir žemyn. Be pasiskolinimo pinigų nuo prancūzų jis negalėjo apsieiti, o tos paskolos darė jį vis daugiau ir daugiau neapkenčiamu morokiečių akyme.

Kaizeris išlipa Tangiere 1905 m. ir pridavė naujos drąsos prancūzų nepriešams. Sultonas buvo persilpnas, kad būtų galėjęs netildyti neužganėdinimą iš prancūzų. Kaip rodėsi, pasitaikė gera proga užlaikyti Moroko nepriklausomybės tolesniam laikui. Per 50 metų Moroko užlaikė savo nepriklausomybę tuo tik, kad erzino Angliją ir Prancūziją. Dabar gi galės erzinti vokiečius prieš prancūzus: vokiečiai neduos prancūzams paimti Moroko savo globon, ir sultonas pasiliks savstoviu valdovu. Bet atsitiko kitaip. Po užmušimo prancūzų gydytojo Prancūzija išsodino savo kariūmenę Ca sablancoje. Tuomet sultono brolis Mulay Hafid apsišaukė Moroko valdovu, apskelbė šventąją karę prieš prancūzus ir pradėjo artintis prie sostinės. Abd El Aziz pabėgo iš Fezo, ir rugpiutįje 1908 m. Mulay Hafid tapo Moroko sulton.

Taip tatau, Mulay Hafid pasinaudojo morokiečių neapykanta prancūzų ir įgijo sostą, bet pats gerai pažinojo Prancūzijos stiprybę ir todėl nenorėjo stoti su ja į karę. Be ko, netrukus ir pats pradėjo reikalauti Prancūzijos pinigų apmo-

kėjimui savo narsios, bet alkanos armijos. Vokiečiai nieko arba visai mažai tepagelbėjo. Tuo tarpu prancūzų kariūmenė spraudėsi vis tolyn ir tolyn į vakarus iš Algirijos pusės. Kaip tyčia 1909 m. rifai užpuolė ant ispanų ties Melilla. Sultonas negalėjo eiti pagelbon savo pavaldiniams, nes neturėjo spėkų. Taigi buvo priverstas žiūrėti iš šalies, kaip europiečiai muša morokiečius.

Nereikia nei sakyti, jog netrukus Mulay Hafid'o prestižas visai nupuolė. Kilo prieš jį revoliucija. Sultonas pasiliko su saujaile savų kareivių, kurie būtų seniai jau apleidę Mulay Hafidą, jei ne prancūzai oficeriai, kurie moka juos pri laikyti prie sultono. Šiaip jau daugelis įtekmingų karaliū apreiškė norą sugrąžinti atgal pabėgusįjį Abd El Azizą. Prancūzams, žinoma, tat patiktų, bet kas užtikrins, jog Abd El Aziz mokės suvaldyti morokiečius? Juk pirmiau nemokėjo!

Ar šiaip ar taip imsi, Morokoje viešpatuoja visutinė suirutė. Tvarką ten gali sugrąžinti įsikišimas iš šalies. Prancūzai siūnčia kariūmenę į Fezą Mulay Hafid'ui pagelbon. Vokiečiai bijosi, kad prancūzų armija, syki pasitačiusi koją Feze, jog iš tenai daugiau nekels. Bet kitaip ir negali būti. Žino tatau Ispaniją, kuri pašventė tukstančius, savo kareivių Afrikoje ir yra jau pasiskyrusi sau gražų kšnelį nuo Melillos iki Gibraltaro susmulkai. Bet jeigu prancūzai užims Fezą, ar gi nepanorės užlaikyti Moroko valdybos celiybėje? Jei taip, tai Ispanijai reikės išsižadėti gražaus kšnelio. Taigi eina šioje valandoje tarybos tarp Madrido ir Berlyno. Bet Ispanija labai šokinėti ir gi negali, nes kerštinga Prancūzija galėtų lengvai pakurstyti Ispanijos respublikinius ir sukelti jėje sumišimą, kurioje karalius gal nustotų sosto.

Žodžiu yra šiaip: Morokoje viešpatuoja tokia revoliucija ir suirutė, kad tvarką gali sugrąžinti vien pašalinė viešpatija. Geriausiai tatau atlikti gali Prancūzija. Sugrąžinimas tvarkos iš pašalies reiškia Prancūzijos protektoratą. Ar vokiečiai nori ar nenori, tas protektoratas turės įvykti ir vokiečiai turės jį pripažinti. Pirm pripažinimo galės išsiderėti kokias norints privilegijas Bagdado geležinkelini ar kit k. Tokiu būdu visas platus šiauravakarių Afrikos kampas teks prancūzams.

MOBILIZACIJA LIETUVOJE.

Baigiant šį „Draugo“ numerį atėjo iš Griškabudžio. Naumiesčio pav., Suvalkų g., nugastinga žinia. Tą žinią, kaip ji yra laiške surašyta, ir paduodame:

Griškabudis. Baland. 10 d. Pereitą naktį 10 valandą vakare atėjo į mūs kanceliją iš Naumiesčio nuo viršininko įsakymas, kad kuogreičiausiai suragintų visus zapasuosius vyrus ir suvestų tinkamus su bilietais arkliais ir iš Griškabudžio tuojaus siųstų į Marijampolę. Tuoju pačiu naktį vaitas išsiuntinėjo žemskius su urėdiškais prisakymais šaltyšiams, kad šaltyšiai švintant pribūtų į Griškabudžio Pabaigą ant 7 pusl.

CHARLES DICKENS.
OLIVERIS TWISTAS.

Vertė JONAS KMITAS.

(Seka.)

Pavalgius pusryčius, linksmas senelis ir du vaiku pradėjo labai žingeidžiai ir nepaprastai žaisti šitokiu būdu. Linksmais senis išdėjo tabakierką į vieną kelinių kišenių, mašną į kitą, o laikrodį į brusloto kišenių; retėžį užsimovė ant kaklo, o neteisingą deimantinę spilką prisimeigė prie marškinų; paskui dručiai užsisegė trinyčius da išdėjo į viršutinius kišenių akinius ir skepečiukę. Taip apsitaisęs pradėjo trypti po stubą lazdule rankoje, lygiai taip, kaip daro visokie seni ponai, kada išeina pasivaikščioti. Kartais sustodavo pas ugnivietę, kartais pas duris, prisimesdamas, kad atidžiai žiurisi į krautuvų langus. Tąsyk jis dažnai dairydavosi aplinkui, bijodamasis vagių ir graibydamasis už kišenių, ar ko nepamatė ir tą viską atliko taip juokingai ir panašiai į teisybę, kad Oliveris juokėsi iki ašarų. Per tą visą laiką abu vaiku sekė čia jau paskui jį, taip greitai prasišalindami, jam atsigrįžus, kad beveik negalima buvo susekti jų judėjimų. Antgalo, Sukčius netyčia užmynė jam ant kojos, o Charles Bates prisiko iš užpakalio; ir vienoj valandoj su nepaprastu greitumu juodu ištraukė iš kišenių tabakierką, mašną, retėžį, spilką, skepečiukę ir net akinius. Jei senasis ponas kartais pajuto jų ranką katram kišeniuje, tai tuoj suriko, kur jį buvo; ir vėl turėjo žaisti iš naujo.

Jiems taip ilgą laiką bežaidžiant atėjo dvi jaunos panaitės pasimatyti su ponaičiais; viena vadinosi Bet, kita — Nancy. Jiedvi nešiojo pusėtinus pluoštus plaukų, neperpuikčiausia suukuotų ir neturėjo pervirš gražių kurpių ir panėkų. Teisybę pasakius, jiedvi buvo nepergržiausios, bet turėjo užtektinai raudonumo ant veidų ir išrodė diktos ir linksmos. Kadangi apsiejime buvo gana liuosos ir smagios, tai Oliveris nusprendė jiedvi, esant ištikro puikios merginos. Ir be abejonės jos buvo tokios.

Viešniūs užsiliko ant ilgiaus. Vienai jų pasiskundus turint viduriuose šaltį, tapo pristatyta gerimui, ir abelnas pasišnekejimas virto linksmu ir tobulu. Antgalo Charles Bates išreiškė nuomonę, kad jau laikas pramankštyt kanopas. Oliveris dasiprotėjo, kad tai turbūt reiškia prancūziškai — eit pasivaikščiūt; nes tuojaus Sukčius ir Charles gavė nuo žydo pinigų ant išlaidų, išėjo drauge su panaitėmis.

— Matai, mano mielas, — tarė Faginas. — Koks tai smagus gyvenimas, ar ne? Jie išėjo sau ant visos dienos.

— Ar jie jau atliko savo darbą? — užklausė Oliveris. — Taip, — atsakė žydas. — Tai yra, jei kartais jiems išėjus nepasiseks užklypti ant kokio nors darbo. O jie nepraleis progos, mano mielas. Viskas priguli nuo to. Imk juos už pavyzdį, mano mielas, — tęsė žydas suduodamas anglių spatu į ugnivietę, kad sudrutinus savo žodžius.

— Imk nuo jų pavyzdį, daryk ką tau lieps ir klausyk jų patarmės visam, įpatingai Sukčiaus, mano mielas. Iš jo bus žmogus ir tave jis tokiu padarys, jei jo klausysi. Ar iš mano kišenius kyšo skepečiukė? — staiga užklausė žydas.

— Taip, pone, — atsakė Oliveris.

— Pamėgink ją ištraukti, kad aš nejausčia. Taip lygiai, kaip matei juos darant šyrį.

Oliveris viena ranka prilaukė kišenius apačiai, lygiai taip, kaip jis matė Sukčių darant, o kita lengvai ištraukė skepečiukę.

— Ar ištraukta? — suriko žydas.

— Štai čia ji, — parodė ją Oliveris savo rankoj.

— Gudrus iš tavęs vaikas, mano mielas, — tarė linksmas ponas, glostydamas Oliverio galvą. — Aš da nemačiau tokio mitraus vaikino. Še tau šilingas. Jei eisi tuo keliu, tai su laiku pastosi didžiū žmogum. Dabar eik šią, parodysiu tau, kaip išnaginėti ženklus iš skepečiukų.

Oliveris stebėjosi, ką tas skepečiukės ištraukimas turi bendro su pastojimu didžiū žmogum. Bet pamąstęs, kad žydas taip daug už jį senesnis turi žinoti geriau, jis pakąjingai sėdo prie stalo ir stropiai užsiėmė nauju savo mokslu.

X.

Oliveris geriau susipažįsta su nauju savo draugu budais ir perka patyrimą už augstą prekę. Šis skyrius yra trumpas, bet labai svarbus jo istorijoje.

Daugelį dienų Oliveris buvo uždarytas žydo stuboje ir rinkinėjo ženklus iš skepečiukų, kurių didelis skaitlius buvo parnešamas namo. Kaip kada jis dalyvaudavo viršimėtuose žaidimuose, kuriuos žydas su dviem vaikais atlikdavo kas rytas. Antgalo jis pradėjo išsiilgti tyro oro ir daugelį kartų labai gražiai prašė senojo pono, kad jį leistų į darbą drauge su kitais vaikais.

Oliveris da labiau veržėsi į darbą, kada persiliudijo, kad senojo pono budas buvo pilnas aštrių dorybių. Kiek kartų, budavo, Sukčius arba Charles Bates grįžta vakare su tuščiomis rankomis, žydas didžiū smarkum privedžiodavo jiems, kokia tai biauiri klasta (klaida) yra tūginiavimas; ir įkvėpdavo jiems reikalingumą darbsta gyvenimo siūsdamas juos gult be vakarienės. Vieną kartą jis net taip toli nuėjo, kad numetė juos nuo augsto, — bet tai jau buvo įpatingas budas mokymimo dorybės. Antgalo, vieną rytą Oliveris apturėjo leidimą, kurio taip pageidavo. Dvi ar tris dienas jau nebuvo kas veikt prie skepečiukų, nes jų neteko, o pietūs tomis dienomis

buvo gana prasti. Gal tai iš tos priežasties senasis ponas suteikė savo daleidimą; bet ar šiaip buvo, ar taip, gana to, kad jis pasakė, Oliveris galis eiti, ir pavedė jį globai Charles'o Bates'o ir Sukčiaus.

Visi trys vaikai išėjo. Sukčius, kaip paprastai, pasiraityt rankoves ir mučė ant viršugalvio; Bates išdėjęs rankas į kišenių vilkosi šalia jo, o Oliveris viduryj, stengdamasis atminti, kur jieėjo ir už kokio amato griebis.

Jie žengė tokiais negreitais ir tingiais žingsniais, žiopsodami visur, kad Oliveris pradėjo pažvelgt, kad juodu tik prigaudinėja senį ir suvis neina į darbą. Prie to Sukčius turėjo biauų paprotį ruiminėti nuo vaikų mučes ir mėtų jas ant žemės, o Charles Bates parodė, neperdaug guodojys svetimą turtą, nes dažnai vogė obuolius ir svogūnus nuo perkupčių ir kišo juos į savo kišenių, kurie buvo taip stebėtinai ruimingi, kad rodėsi esant išsiplėtoję po visais jo drabužiais. Tas viskas taip išrodė bloga, kad Oliveris jau buvo bemaštes grįžti atgal sau vienas, kaip pasiseks, kaip štai jo atida tapo pakreipta į kitą pusę labai navatnu Sukčiaus pasielgimu.

Jie vos tik išlindo iš mažos gatvės, vedančios į atvirą skverą ant Clerkenwell, kurs per kokią tai įdomų sukeitimą vadinamas „Zaliuoju“, — kaip štai Sukčius staiga sustojo ir uždėjęs pirštą ant lūpų sustabdė savo draugus su didžiausiu atsargumu.

— Kas čia? — užklausė Oliveris.

— Pst! — atsakė Sukčius. — Ar matai tą seną paukštį ties knygynu?

— Tą seną poną ten ant kelio? — tarė Oliveris. — Taip, matau.

— Jis bus geras, — tarė Sukčius.

— Smagiasias, — pridurė Bates.

Oliveris pažiūrėjo nuo vieno ant kito su didžiausia nuostaba, bet jam nebuvo leista klausinėti, nes abu vaiku selino per kelią ir prisiartinio prie seno pono, ant kurio buvo atkreipta jų atida. Oliveris žengė kelis žingsnius paskui juos, nežinodamas ar eit, ar grįžti ir žiūrėdamas ant to visko su tylia nuostaba.

Tas ponas buvo labai gerbtinos išvaizdos asmuo, išpuoduota galva ir aukso akiniais. Buvo apsirėdęs tamšiais žaliais trinyčiais juoda aksomine apyakakle, nešiojo baltas kelnės ir smagią lazduotę. Jis tik ką buvo nupirkęs knygą ir čia jau atsistojęs skaitė taip atidžiai, tarytum sėdėjo augstoj kedėje savo kambaryj. Ir taip jis įsikniso į skaitymą, kad buvo aišku, jog nematė nei knygyno, nei gatvės, nei vaikų, žodžiu nieko, išskyrus tą knygą, kurią skaitė perdėm, versdamas lapą po lapui su didžiausia atida ir pamėgimu.

Koks buvo Oliverio pasibaurėjimas ir išgastis, kada su išverstomis nuo baimės akimis jis pamatė, kaip Sukčius įkišo ranką į ano pono kišenių ir ištraukė skepetaitę, kaip padavė ją Bates'ui ir, antgalo, abu vaiku kuogreičiausiu pasileido bėgti už kampo!

Akimirksnyje visa paslaptis su skepetaitėmis, laikrodėliais, brangumynais ir žydu stoji vaiko omenėje. Valandėlę jis stovėjo sustingęs iš baimės, tarytum nudegintas ugnies, paskui sumišęs ir išsigandęs, nebežinąs jau ką darė, šoko bėgti, kiek tik jo kojos įkabiną.

Tas viskas tęsėsi tik valandžiukę. Kaip tik Oliveris pradėjo bėgti, ponas pačiuopęs savo kišenių ir nerasdamas skepetaitės nusprendė, kad tai vagis ir surikęs iš visų pajieję „Laikykit vagi!“ šoko paskui jį su knyga rankose.

Bet netik tasai vienas ponas pakėlė triukšmą. Sukčius ir Charles Bates, nenorėdami patraukti ant savęs visuomenės atida, nebėgo toli, bet pasukę už kampo sustojo pas pirmąsias duris. Dar neišgirdę jokio rinksmo, juodu gerai žinodami, kas atsitiks, taipgi suuko: „Laikykit vagi!“ ir emė vytis drauge, kaip ir vėsi geri ukėsai.

Nors Oliveris buvo išauklėtas filosofu, bet teoretiskai nebuvo susipažinęs su taisykle, kad savęs gelbėjimas yra tai pirmutinis prigimties reikalas. Jei būtų apie tai žinojęs, gal būtų prie to prisirengęs. Bet dabar veton pagalvoti apie išsigelbėjimą, jis da labiau nusigando ir dumė, kaip vėjas, ponui ir dviem vaikam besivejant ir besaukiant.

„Laikykit vagi! Laikykit vagi!“ Tas žodis turi magišką galybę. Pirklys pameta savo krautuvę, vežėjas vežimą mėsininkas palieka lovį, duonkepys ragazę, pienius kibirą, valkata krepšius; mokinyš meta į šalį lentutę su pašėliais, akmenų skaldytojas trenkia kuji, kudikis apleidžia žaislą. Jie bėga grusdamiesi, stumdydamiesi, rėkdami, šukaudami, parblokšdami skersai einančius, sukeldami šunis, išgąsdindami vištas; gatvės-gi, skvėrai, kiemai atkartoja aidą „Laikykit vagi! Laikykit vagi!“ Tą šauksmą jau kartoja šimtai balsų, ir minia auga su kiekvienu žingsniu.

Jie bėga kaip akis išdege, taškydami purvyną, dundydami išgrįstomis gatvėmis. Langai atsidaro, žmonės bėga iš namų, minia grūdasi pirmyn; visas susirinkimas apleidžia teatrėlį žingeidžiausioje vietoje ir susijungę su vejančiais da labiau sudrutina šauksmą: „Laikykit vagi!“

„Laikykit vagi! Laikykit vagi!“ Čia atsiliepia galsus noras ką nors sumedžioti, taip giliai įsišaknijęs žmogaus krutinėje.

Tuosyk menkas, vos dvėsuojantis kudikis, drebantis iš pailsimo, išgąščiu ant veido, merdėjimu akyse, stambiais prakaito lašais, varvančiais nuo kaktos, įtempimu kiekvienam dirksnyje, — neriasi iš odos, kad tik pabėgus nuo vejukų.

Jie gi, sekdami jo pėdomis, ir matydami, kad jau pasivys, kiekvieną jo spėkos sumažėjimą, sveikina garsiais šauksmais ir klykia, ir čypia iš džiaugsmo. „Laikykit vagi!“ O, dėl Dievo meilės, pagaukit jį!

Pagavo antgalo! Puikus smogis! Jau jis parmuštas ant žemės, ir minia godžiai jį apstojo, kiekvienas naujai pribuvęs veržiasi per kitus, kad tik jį pamačius. „Nesigruskit!“ „Duokit jam atsikvėpt!“ „Netauzyk niekų!“ Toliaus bus.

„Draugo“ Agentai.

Rev. J. Sutkaitis,
2112 Sarah st.,
Pittsburg, Pa.

K. Strumskas,
190 High st.,
Brooklyn, N. Y.

Juozas Mališauckas,
Forest City, Pa.

T. Kizievich Box 167,
Minersville, Pa.

M. Karbauckas, 52 G. st.,
So. Boston, Mass.

J. Mikutaitis,
1327 Rebecca st., S. S.
Allegheny, Pa.

J. Bartoševiče,
4417 Marshfield ave.,
Chicago, Ill.

M. Urbanavičė, Box 33,
Thomas, W. V.

J. Antanaitis Box 22,
Swoyers, Pa.

J. Versiackas,
65 Davidson st.,
Lowell, Mass.

Juozas Akevičius, P. O.
Silver Creek, Pa.

Vincas Stasevičė,
349 Hamilton st.,
Grand Rapids, Mich.

Jonas Leipus,
1022 Bay st.,
Superior, Wis.

P. J. Miller,
Lithuanian Store,
Athol, Mass.

Pr. S. Karzonas,
2422 W. 69th st.,
Chicago, Ill.

Pranas Smolenskas,
71 Hudson ave.,
Brooklyn, N. Y.

St. Petruškevičė,
223 E. 6th st.,
Mt. Carmel, Pa.

M. K. Petrauskas,
415 Middle st.,
Kenosha, Wis.

A. Urbanavičė,
329 River st.,
Plymouth, Pa.

Juozas Podžukynas,
1338 So. Canal St.
Chicago, Ill.

Dom. M. Andrulionis,
65 Davidson st.
Lowell, Mass.

Ant. Tuškėnis Box 116
Plymouth, Pa.

Julius Bukantas,
94 Blackstone st.,
Boston, Mass.

Jonas Ramanauckas
135 Ames st.,
Brockton, Mass.

B. P. Miškinis,
Box 124, 35 Arthur st.,
Montello, Mass.

F. B. Versocky,
257 So. 33rd st.,
So. Omaha, Neb.

Stanislovas J. Šaban,
Box 239, Lewiston, Me.

Pr. F. Juškevičė,
131 Jackson st.,
Lawrence, Mass.

Jonas Galeckas,
109 So. 3rd st.,
Brooklyn, N. Y.

Kun. A. Ežerskis,
5447 S. Wood st.,
Chicago, Ill.

celiariją su visais savo
no zapasnais vyrais ir
kamais arkliais.

Šiandien pilni keliai pėkš
ir raitų. Didelis nuliudi-
as. Visi ta žinia nugazdyti,
pačė zapasniejie; nežino ir
daryti. Daugumas spruk-
i užsienį, bet kalba, kad
rusai-neleisla nei vieno vyl-
ro iš čia į Ameriką.

Ragindami zapasnuosius
tvirtina, kad tai tik bandy-
mo mobilizacija, bet kokia
istikrųjų ji bus, pasirodys
vėliaus. Gandas eina, kad ši-
ta mobilizacija busianti
prieš Kynus.

Jeigu karas kiltų butų
neramu Lietuvoje.

Pavasaris pas mus buvo
anksti pasirodęs. Greit snie-
gą nuleido ir porą dienelių
buvo šiltesnių. Vituriukai
čiurškėjo ir pėmpės anksti
pasirodė. Bet paskui naba-
gėliai visko matė. Štai prieš
Sv. Juozapą ant įleisčių lau-
kų prisnigo ir šalčio buvo
vienuolika laipsnių, ir taip
laikė kelias dienas. Daug su
šalusiu paukščių rasta. Da-
bar, ačiū Dievui, jau eina
šiltin. Purvynas da gana di-
delis liumpa, kaip tešlą mo-
terims minkant.

Šeip nieko įdomesnio."

S. L. R. K. A. kuopos laikys
bertaininius susirinkimus:

87 kp. Allegheny, Pa., 30
d. balandžio, nedėlio, tuo-
jaus po mišių, vietinės baž-
nyčios kamputyje. Užprašo-
me visus susirinkti ir atneš-
ti paliudytas korteles, ku-
rios buvo išdalytos prieš iš-
pažintį.

115 kp. Brooklyn, N. Y.,
laikys mitingą 30 d. balan-
džio tuojaus po vakarinių
pamaldų bažnyčioje. Priva-
lot neatbutinai visi susirink-
ti ant paskutinio šio bertai-
ninio mitingo, nes turime
svarbių reikalų apsvarstyti.

PELĖDA IR PELĖ.

Buvo šilti naktis. Laukų
peliukė linksmai bėginėjo
sau ant rugienos, ieškodama
ten likusių grūdų, ku-
riuos su pasimėgimu valgė,
nes buvo labai išalkusi.

Tuo laiku lėkė pelėda; pa-
mačiusi pelę, stvėrė ją na-
gais ir rengėsi suėsti.

Peliukė pradėjo pelėdos
prašyti, kad ją gyvą paleis-
tų.

— Neleisiu, — tarė pelė-
da — nes esu labai alkana;
tave pagavus, turėsiu gerą
vakarienę!

— Jeigu tu taip labai al-
kana, — aiškino pelė, — tai
manim neprivalgysi; bet la-
bai arti yra pelių lizdas, ku-
riame rasi ir senų ir jaunų
pelių, ir jomis galėsi socialiai
pavakarieniauti.

— Kur yra tas lizdas?

— Visai arti... vos tik
keliolika žingsnių nuo šitos
vietos; tuojaus tau parody-
siu, bet užtai turi man gy-
vybę dovanoti.

— Kiek tame lizde yra pe-
lių? — klausė pelėda.

— Ten yr dvi seni ir šešios
jaunos, — atsakė pelė.

— Ar galėsiu aš visas jas
suėsti?

— Galėsi, galėsi visas aš-
tuonias suėsti; bet užtai tu-
ri mane gyvą paleisti.

Užpyko tuomet pelėda ir
pasakė:

— Tu biauurs, tu netiku-
sis sutvėrimas!... Liepi
man aštuonias pelias suėsti,
kad tik tu sveika liktum.
Tai labai biauuru!... Kad
tave nubaudus už tokį pasi-
elgimą, aš tave suėsiu, nenorė-
dama apie anas nei žino-
ti!...

Tą pasakiusi, užmušė ir
suėdė peliukę.

Ir teisingai liko nubausta
peliukė, nes norėjo save
apginti, žuvimu aštuonių sa-
vo seserų.

Ksav. Vanagėlis.

Ligonis: — Tai kaip su
mano sveikata?

Gydytojas: — Puikiai.
Skaitlinės parodo, kad iš de-
šimties ligonių vienas pasi-
taiso.

Ligonis: — Tai nedaug
man lieka vilties.

Gydytojas: — Priešingai.
Tamista esi dešimtas mano
pacientas, o kiti devyni jau
pasimirė.

INFLUENCIJA [GRIPPE].

Nelauk pasirodymo pirmutinių ap-
sireiškimų šios pavojingos ligos, ku-
rie yra skaudėjimas galvos, kojų,
šaltis krecia, karštis apima, skauda
ir pailsta kojos ir t.t., bet tuojaus
vartok

Dr. Richter'io Pain Expeller,

Sulyg parodymų ant popieros, ap-
sukančios bonkute.

Taipgi pasekmingas nuo reuma-
tizmo, neuralgijos ir šalčio.

Saugokis padirbimų ir žiūrėk, kad
pakutis išrodytų visai taip, kaip šis
paveikslėlis ir kad galai būtų už-
pečėtyti su mūsų pečėtyjimo ženk-
liukais, turinčiais įkara. Kitaip jįs
gaunate padirbtus vaistus.

25c. ir 50c. bonkutė vaistinyčiose
ir nuo

F. Ad. RICHTER & CO.,
215 Pearl St., New York.

DYKAI 1 doleris, IŠBANDYMU AR REI- KALAUJI SVEIKATOS?

Jeigu esi patrotijęs sveikatą ir mi-
trumą, ar esi silpnas, nerviškas, be
energijos, jeigu kenti skaudėjimą vi-
duriuose, inkstuose, turi skaudėjimą ke-
penų, širdies ir šonuose ir krutinėje,
taippat esi persidirbęs, arba kenti nuo
jaunystės klaidų, bei privatiška slapta
liga, — tai atsiskie man savo vardą,
o aš prisiusiu per poštą baksuką naujausio
išradimo "Nerviškų Pilių" vertės
1 dolerį dykai.

Po naudojimo per 10 dienų šitas pi-
les, jeigu busi persitikinęs, kad jos
Tau sugrąžino sveikatą, mitrumą ir
paiegas, tada prisiusi man 1 dolerį, —
bet pirmiau nereikalauji mokėti nei
vieno cento, kolai persitikrįsi, kad pi-
gulkos yra pilnai geros.

Parašyk vardą ir adresą ant žemiau
esančių linių ir prisiusk man, o aptu-
rėsi baksuką vertės 1 dolerio pilių, per
poštą, išskirk apgarsinimą.
Dr. F. Hartmann

231 E. 14th st., New York City, N. Y.

Prašau prisiusiti man išbandymui 1
dol. vertės baksuką "Naujausių Ner-
viškų Pilių".

Vardas.....

Gatvė ir No.....

Miestas.....

Taippat kuris drauge reikalaudamas
pilių prisiusi 10 centų markėmis, tas
apturės Dr. F. Hartmanno, naujai pa-
rašytą išleistą knyga po vardu Nauja
Metoda. — Šita knyga aprašo, kaip
kraujas cirkuluoja, po žmogaus kūną
ir apie visokias ligas. Reikia adresuoti
kaip viršui Dr. F. Hartmann, 231 E.
14th st., New York.

Severos Vaistai yra tikriausias apsaugojimas šeimynų sveikatos.

Dabar laikas imti

SEVEROS

KRAUJO VALYTOJA,

puikus pavasario vaistas ir vienatinis
kraujo apvalymui ir atgaivinimui, taip-
gi viso organizmo atnaujinimui.

Rekomenduojamas nuo:

Kraujo silpnumo ir skystumo,
Kraujo lėto bėgiojimo,
Sunvočių,
Išbėrimų ir spuogų,
Puslių,
Vočių,

Puliuojančių žaidų,
Aptinimo,
Pažandžių ištisinimo,
Skrofulo,
Skuros ligų,
Abelno nusilpimo

ir nuo pailsimo jausmo, taip
paprasto šiuo metų laiku.

DOLERIS UŽ BONKĄ.

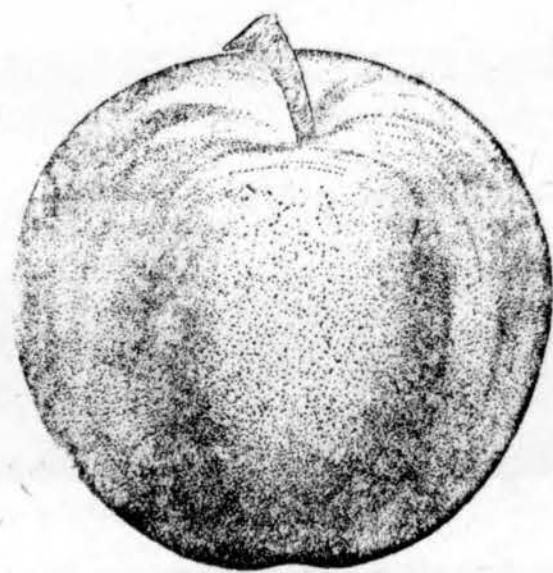
Parsiduoda vaistinyčiose.
Nepriimk kitokių gyduolių
tau siulomų vietoje Severos.

Lietuviška knygutė su pa-
aiškinimais duodasi su kiek-
viena bonkute.

Rašyk pas mus, aišku pamokinimą apturesi dykai.

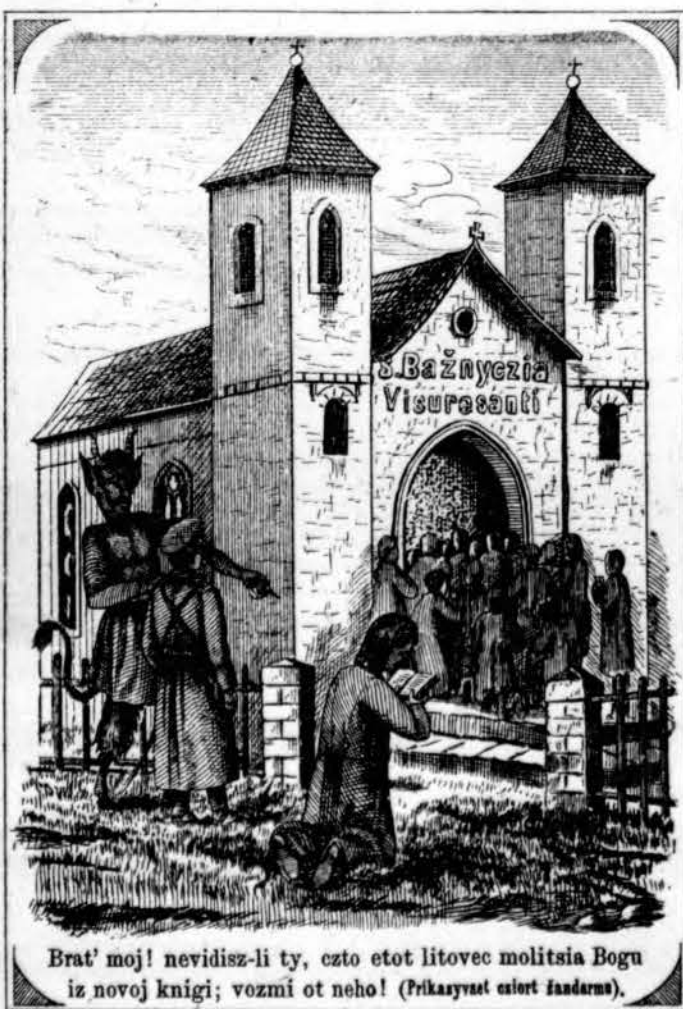
W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

GRUBRO Obuoliu Sviestas

Valgis del 6 ypatu 10c. dežutese.

Nusipirk dežute šiandien. Parsiduoda žednoje krautuveje.

Brat' moj! nevidisz-li ty, chto etot litovec molitsia Bogu
iz novoj knigi; vozmi ot neho! (Prikarystas ciet šaderms).

Kas reikalauja

auštinių (krajų) škaplierių
Panos Sv. ir Sv. Traicės, gali gau-
ti pas mus visada. Mės išdirbame
ir reikalaujantiems "pasiumėiam
porą ant pažiuos.

Mrs. A. Smalienne,
2737 E. Pacific St.,
Philadelphia, Pa.

DYKAI -- Dovanos musu kostumieriams -- DYKAI.

DYKAI: — Pirkit pas mus geriausią tabaką dėl ruko už \$6.00, tada mes pavelinam Jums išsirinkti suvis dykai, kaip dovaną vieną iš parodytų žio-
nai daiktų: 1. Naujasis importuotas fonografas su didele nikeline truba ir rekorda, katras labai gražiai skamba. Koznas gali surengti savo namuose puikų
koncertą daigų ir muzikos. 2. Gražia Armonika iš žinomos vokiškos fabrikos su pieniniais balsais, notais ir nurodimais. 3. Puikus stalavas laikrodinis su
muzika. Koznų syki, kaip tik pakelsite kruzę, gražina muzika: kaip tik pastatysit ją, muzika' perstoja. Duodant Jums šitas dovanas nieko daugiau nuo
Jūsų nereikalaujame, tik kad rekomendavotumite mūsų firmą savo pažįstamiems. Prisiuskit mums 50 centų markėmis ir mes atsiųsim Jums 40 baksukų
tabokos vertės \$6.00 ir vieną iš šitų daiktų suvis dykai. Apturėje tai per ekspresą, užmokėsite likusius \$5.50. Kas nor gal' apžiūrėti tavorą, atimant jį iš
ekspreso, o jeigu nebus taip, kaip garsinom, tai galit-tavoro neimti.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO CO. Dep. 5. 115 E. 7th St., New York City.

Viskas, ką Jus reikalaujate, tai
pasimokyti Rosenthal'io mo-
kykloje, kaip gražiai apsi-
rengti.

Tai neužims jums daug laiko, — tik kelias minutes
ims laiko, kad paaiškinus geras upatybes

Nauju pavasario siutu ir paltu.

Išėję iš mano mokyklos, mokėsite gerai apsirengti

\$10, \$15, \$20, \$25 ir \$30

tai maño kainos. Ateikite persitikrinti ir pasimieruoti.
Mano siutai prieinami jusu šėrnelei ir tiks jums.

Moteriški ploščiai nuo lietas \$5.00 verti už \$3.98.

LOUIS ROSENTHAL,

ANT KIRBY'S KRAUTUVES,
South Main St., Wilkes-Barre, Pa.

DABAR

laikas prirengti jų fizinę padėjimą, kad atsikraštų to pavasario pailsimo. Geriausia imti

Stegmaierio Malt Extrakta

Nei vieno turbūt nėra, kuris kuomet nors nereikalautų sudruginimo savo jėgas, o nieko nėra geresnio tam tikslui, kaip mūsų Malt Extraktas.

Pasiklausk gydytojo. Jeigu tavo vaistininkas nelanko, reikalauk tiesiog nuo mūsų.

Gryno maisto ženklas ant kiekvienos bonkutos.

STEGMAIER BREWING CO.

Wilkes-Barre, Pa.

Naujas telefonas 977
Bell telefonas 422

Plymouth National BANK.

Kapitolas su poveršiu \$165.000.00.

Šitoji Banka prižiūroma Suvenyčių Valstijų valdžios. Moka 3 nuosimčius nuo sudėtų pinigų. Galima susisiekti lietuviškai.

Mandagus patarnavimas.

G. N. Postlethwaite, iždininkas.

3% SUČEDIJIMAS 3% AUGA.

PINIGAS DARO PINIGĄ

Pradėk taupyti pinigus pas mus. Kad ir mažiausia suma pridėta prie sudėto 3% nuosimčia, kurio moka me, greit padidys jūsų taupimą. Lietuviams paranki vieta.

NORTH SCRANTON BANK

1902 North Main Avenue.
Scranton, Pa.

Užsirašykite

„DRAUGA.“

M. A. Norkunas, Vienatinis Lietuvis Iždirbejas

visokių ženklu draugystė, o ypatingai: karkadų guzikų metalu, anameliu ir padengtu celuloid'u, šarpu, vėliavų ir karunu.

Man paveiktus darbus atlieku artistai.

M. A. Norkunas

162 PROSPECT ST., LAWRENCE, MASS.

SWALM HARDWARE CO.,

21 North Main St., Pottsville, Pa.
Ivairiausi geležiniai daitai, tepalai, stiklas, dudos, plasteris, irankiai, sportiniai ir naminiai daiktai.

Juozas Szukis, Geriausias Lietuvis FOTOGRAFISTAS,

Naujas Telefonas 1070—E.
20 E. Market st., Wilkes-Barre, Pa.

Merchants Banking Trust Company,

Mahanoy City, Pa.

Turi Kapitolo su nuosim-

čiais

\$190.000.00.

Sudėtų pinigų

\$700.000.00.

Mės vedame visokią legališką biznį.

Mūsų bankoje galima susikalbėti: lietuviškai, lenkiškai, vokiškai ir angliškai.

JOHN J. MEYER, Kasininkas.

Kurių skaitytųjų prenumerata pasibaigusi, tiems šis numeris bus paskutinis. Siunčiant pinigus, čekius, arba "Money Order", siųskite ant adreso:

"DRAUGAS",

314 East Market St., Wilkes-Barre, Pa.

Office New Telephone 37.

Residence 1100.

Lietuvių Advokatas.

Jonas S. Lopatto

47-48-49 Bennett Building,

Wilkes-Barre, Pa.

Norintieji pasiskolinti pinigų

ant pirmo mortgage, arba pirkti

namus lai kreipiasi.

First National BANK,

PLYMOUTH, PA.

UŽDĖTA 1884.

KAPITOLAS \$100.000.00.

PERVIRŠIS \$250.000.00.

Didžiausia ir saugiausia

Banka mieste.

Moka 3 nuosimčius nuo

sudėtų joje pinigų.

UNION TICKET AGENCY.

Seniausia Lietuviška Banka Scrantone

ir visoje Aplinkoje.

Agentūra Laivakorčių ant Geriausių

Linių.

Siunčia pinigus kas dien ir visais

šventais; taipgi perka ir išmaino

visokių pinigų. Išdirba visokių

dokumentų Amerikos ir Lietuvos

teismuose. Ofis atidarytas kas dien nuo 8-
tos iki 9-tos val. vak.

Nedėlioje: nuo 10tos iki 5-
tos vakare.

Adolf Blau,

Union Ticket Agency,

203 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

Taipgi turime savo krautuose

daug visokių maldaknygių ir

svietiškių knygų visokiame

kalboje.

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 662.

GERIAUSAS PINIGAMS PASIDĖJIMAS,

TAI ŠTAI ŠITAME BANKE:

Merchants National Bank,

POTTSVILLE, PA.

Nuo padėtųjų pas mus pinigų gausi 2 nuosimt., jei padėsi trumpam laui, 3 nuosimt., jei šešioms mėnesiams, 3 ir pusę nuosimt. jei padėsi vieniems metams.

Gali pradėti pasidėlioti, jei turi \$1.00.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti pas mus.

Gerb. O. P. BECHTEL, Prez., A. W. SELTZER, Vice-Pr., C. H. MARSHALL, Kasierius.

The BENEFICIAL SAVINGS FUND SOCIETY

1200 ir 1202 CHESTNUT STREET,

PHILADELPHIA, PA.

Uždėta 20 dienų Balandžio 1883 metuose.

Nuosimtis 3.65 metams.

PAMATINIS KAPITOLAS --- trylika milijonų dolerių.

SUDĖTŲ PINIGŲ --- vienuolika ir tris šventis milijono

dolerių.

PERVIRŠIS --- vienas ir viena šventis milijono dolerių.

Depozitoriu suviršum trylika tukstančių asmenu.

DEPOZITUS PRIIMAME PER LAISKUS.

IGNOTAS J. DOHAN, Prezidentas.

ANDRIUS J. KEEGAN, Vice-prezidentas.

ALFRED J. MURPHY, Sekretorius ir Kasininkas.

ANTANAS HURST, Esq., Patarėjas.

IŠEJO IŠ SPAUDOS DAILUS SCENIŠKI

VAIZDELIAI VARDU

„Degtine“ ir „Katriute.“

KAINUOJA PO 10 CENTU.

Galima gauti

„Draugo“ Spaustuveje.

PIRKITE LABAI NAUDINGAS KNYGUTES

PO VARDU

„Naminis Vaiku Auklėjimas“

IR

„Katekizmas Apie Alkoholiu.“

Kainuoja po 12c. su persiuntimu. Pelnas eis instei-

gimui našlaičių prieglaudos. Galima gauti pas

Kun. A. Staniukyną,

4557 So. Wood St., CHICAGO, ILL.

Lietuviškų Šv. Kazimero Seserų Seminarija CHICAGOJE.

Lietuviškosios Seserų priima pas save mergaites mokymui ir išauklėjimui. Seminarijoje prie regulieriško mokslo, arba ir atskirum, yra mokinama, muzika, pašymas, siuvinėjimas ir taip toliau.

Reikale meldžiama kreipties prie Motinos Perdėtinės šiuo antrašu:

Mother Superior,

ST. CASIMIR'S SEMINARY,

6700 Rockwell St., Chicago, Ill.

Didis ir Garsus Dr. Ignatas Stankus, M. D.

pabaigęs daktarišką mokyklą universitete valstijos Indiana, taipgi pabaigęs kvotimus augštesniais ir jau paskutiniame daktariškoje mokykloje New York Post-Graduate Medical School and Hospital, kurioje specializai išsilavinęs gydytojas visokių sunkiausių ir pavojingiausių ligų ir daryme operacijų; pabaigęs gi ta mokyklą įgavo vardą augšto ir didžio daktaro.

Dr. Ignatas J. Stankus per kiek laiko buvo miestav daktaru mieste Indianapolis, Ind., kur turėjo didelę praktiką gydyti įvairių ligų, atlikdamas savo uždutis kuogeriausiai ir užnagėdiančiai žmonijai, dabargi, pasišventęs labai savo brolių taučių, ir kad apsaugoti juos nuo išnaudavimo per nesąžiningus daktarus, įrengė savo ločną namini ligonbutį ir

Kviečia sergančius pas save, sakdamas:

Jeigu sergi, ar kenkia kas sveikatai, skubi kreipies pas mane, ar ypatiskai ar laišku, o busi išgydytas. Jeigu kiti daktarai pripažino ligą neįsėgdoma, neabėjok, nes aš turėdamas didesnę praktiką ir augstesnę mokyklą, tau pagelbėsiu ir suteiksiu tikrai brolišką ir sąžinišką rodą. Kiekvienas iš atsisakusių pas mane atiras teisingą daktarišką pagalbą ir pats persitikrį, kad esu pabaigęs didesnę daktarišką mokyklą ir galiu geriau gydyti, negu kiti daktarai svetintaučiai.

APSIIMU IŠGYDYTI

Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gėlimo sąnarių, kaulų, strėnų ir šonų; nuo visokių kraujų ligų, užkietėjimo ir nedidimo vidurių; išbėrimo kuno, niežėjimo, visokių spuogų, dedervinių, slinkimo plaukų; galvos skaudėjimo, nuo ligos širdies, inkstų, plaučių, kepenų. Nuo visokių nervinių ligų, nerulgių, drebejimo sąnarių, nemiegojimo ir išgėdžio; nuo greito nuilsimo, sunkaus kvėpavimo, peršalimo ir nuo visokių slogų. Nuo visokių užkrečiamų lytiškų ligų ir visokių kitokių nusilpėjimų sveikatos. Taipgi nuo visokių vateriškų ligų, skausmingų ir nereguliarių mėnesinių, baltųjų tekėjimo ir gumbo ligų.

TURIU SPECIALIŠKĄ DIPLOMĄ DEL DARYMO OPERACIJŲ.

ir ištikus butinam reikalingumui operacijos, kada vaistai negal pagydyti, kaip tai augimo vėžio skilyje, ir visokių akmenų, skaudulių ir guzų, ar tai buti puslėje, inkstuose, kepenyse ir žarnose viską tą su pagalba operacijos galima pašalinti kuogeriausiai ir už menką mokesį. Darau teipgi operacijas ant kaulų, smegenų, grobų ir lytiškų organų, kaip vyrų taip ir moterių. Ištiesinu prauktas kojas ir rankas. Išgydydau naujausio budo operacijas, — rapturą už menką prekę.

Pertai kreipkitės kiekvienoje ligoje ar ypatiskai ar laišku, aprašydami savo blogumus, o aš gerai ištyręs, suteiksiu atskandą rodą, nedaro skirtumo, kaip toli gyvenate, ar Amerikoje, Kanadoje, Anglijoje ir kitose šalyse. Atsilankiusiems ypatiskai ir del operacijų, turin savo ločną namini ligonbutį. Bėdus gydan dovanai.

DR. IGNATIUS STANKUS, M. D.

1220 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4, — nuo 6 iki 8 vakare. Šventadi-

niais nuo 1 iki 5 popietį.

50,000 KNYGU
Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyru.

Knyga ta prastai, suprastais žodžiais pasaka kaip gal augti vyriškuma, išgydyti nuo užnuodijimo kraują arba sypili, nubiegima sieklos, patroitu styprbe, pučkus ir kitus išmėtumus, negimulavimą, patroitu styprbe, pilya, kiapenu, inketu ir pusles ligas, rumetizma, gonorrhoea arba triperi, naujai įgautas lygas, strictura ir vysas vyru lygra, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygai.

Ta, dykai įgauta knyga, pasakia jums kodėl jos kentat ir kaip gauti ją išgydyti. Knyga ta yra krautuve žinios, katrus turė žinoti kožnas vėdes arba nevedas vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo laika tyrinejimu tu, specialiskų lygru. — Temkit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpėčeta konverta. Nesiusk nekokių pinigų, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk mums šendena.

DYKAI GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO. 1 905 22 Fifth Avenue, Chicago:

Gedotinas Tamto: į galai Tamtos prikladėjma, aš norielaju

jog Tamta prisistatumei man vysai dykai vėna jusu knyga del vyru.

Vardas.....

Adresas.....

Statas.....

REKOMENDUOJAME MUSŲ NAUJĄ AUKSINĮ 23

AKMENŲ GELŽKELIO LAIKRODŽIŲ

Aukiniai, pasaukutu ir kitoki su 23

akmenimis, parduosime 10,000 vadinamu

„Accuratus“ laikrodžių tikslai už

\$6.75 žėdne. Tie gražūs laikrodžiai

pikaisi išrežyti, dubeltavi lukštai, gerai

laiką rodanti, labiausiai keliuaininkų

naudojami, kurie turi dabi laika, moteriški

ir vyriški, gvarantuoti ant 20 metų.

Tikrai gražūs laikrodžiai, ne gėda bus nei draugams toli parodyti.

Jeigu nori turėti gėra dlegorėlį, tai štai mūsų pasiulymas: Mės nusigisime šita laikrodžių kiekvienam C. O. D. už \$5.75 ir ekspreso katstus del peržiurėjimo. Jei nepatiks, semokėsite nei cento. Mės riskuojame viską. Aukiniai

grandinėlis duodasi dykai su laikrodžių. Adresas: EXCELSIOR WATCH CO., DEPT. 905, CHICAGO, ILL.

L. RAUCHUT

Dirbtuvė Uniformu

ir visokių reikalingu

daiktu draugijoms ir

nrkiestroms, uždėta

1887 m. Dirbame teipgi

vėliavas, kukardas,

arnotus, kapas ir t. t.

Reikalaukite ilistruoti

kataliogų.

1520 N. 4 gatve

PHILADELPHIA, PA.

Bell Phone

4828 D. KENSINGTON.

„DRAUGO“

SPAUSTUVE

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR GE-

RIAUSIA GREITAI ATLIEKA

IVAIRIŲ IVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINIAI

PIGIAT

UŽKVIETIMUS IR KITOKIUS DARBUS

KONSTITUCIJAS, PLAKATUS, TIKIETUS,

RAIDES STATOMOS DIDELE-NAUJAU-

SIOJO PATENTO-MAŠINA "LINOTYPE"

ADRESUOKITE

„DRAUGAS“

314 E. Market St.

Wilkes-Barre, Pa.